

Sprawozdanie roczne z wdrażania
Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
za rok 2016

SPIS TREŚCI

1. IDENTYFIKACJA SPRAWOZDANIA ROCZNEGO Z WDRAŻANIA	4
2. PRZEGLĄD WDRAŻANIA PROGRAMU OPERACYJNEGO	5
3. WDRAŻANIE OSI PRIORYTETOWEJ (ART. 50 UST. 2 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013)	8
3.1 PRZEGLĄD WDRAŻANIA	8
3.2 WSPÓLNE WSKAŹNIKI I WSKAŹNIKI SPECYFICZNE DLA PROGRAMU	13
3.3 CELE POŚREDNIE I KOŃCOWE OKREŚLONE W RAMACH WYKONANIA (ART. 50 UST. 2 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013) – PRZEDKŁADANE W ROCZNYCH SPRAWOZDANIACH Z WDRAŻANIA POCZĄWSZY OD 2017 R.	13
3.4 DANE FINANSOWE.....	13
4. PODSUMOWANIE PRZEPROWADZONYCH EWALUACJI	14
5. INFORMACJE NA TEMAT WDRAŻANIA INICJATYWY NA RZECZ ZATRUDNIENIA LUDZI MŁODYCH, W STOSOWNYCH PRZYPADKACH (ART. 19 UST. 2 I 4 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1304/2013)	14
6. KWESTIE MAJĄCE WPŁYW NA WYKONANIE I PODJĘTE DZIAŁANIA (ART. 50 UST.2 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013)	17
7. STRESZCZENIE PODAWANE DO WIADOMOŚCI PUBLICZNEJ (ART. 50 UST. 9 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013)	18
8. SPRAWOZDANIE Z WDRAŻANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH (ART. 46 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013)	18
9. DZIAŁANIA PODJĘTE W CELU SPEŁNIENIA WARUNKÓW WSTĘPNYCH (ART. 50 UST. 2 I 4 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013), W PRZYPADKU GDY MAJĄCE ZASTOSOWANIE WARUNKI WSTĘPNE NIE ZOSTAŁY SPEŁNIONE W MOMENCIE PRZYJIMOWANIA PO	19
10. POSTĘPY W PRZYGOTOWANIU I WDRAŻANIE DUŻYCH PROJEKTÓW I WSPÓLNYCH PLANÓW DZIAŁANIA (ART. 101 LIT. H) I ART. 111 UST. 3 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013).....	19
10.1 DUŻE PROJEKTY	19
10.2 WSPÓLNE PLANY DZIAŁANIA	21
11. OCENA WDRAŻANIA PROGRAMU OPERACYJNEGO (ART. 50 UST. 4 I ART. 111 UST. 4 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013).....	22
11.1. INFORMACJE ZAWARTE W CZĘŚCI A I REALIZACJA CELÓW PROGRAMU (ART. 50 UST. 4 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013)	22
11.2. SZCZEGÓLNE PRZEDSIĘWZIĘCIA MAJĄCE NA CELU PROMOWANIE RÓWNOUPRAWNIENIA PŁCI ORAZ ZAPOBIEGANIE DYSKRYMINACJI, W TYM W SZCZEGÓLNOŚCI ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI, I ROZWIĄZANIA WDROŻONE, ABY ZAPEWNIĆ WŁĄCZENIE PUNKTU WIDZENIA PŁCI DO PROGRAMÓW OPERACYJNYCH I OPERACJI (ART. 50 UST. 4 I ART. 111 UST. 4 AKAPIT DRUGI LIT. E) ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013)	25

11.3. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ (ART. 50 UST. 4 I ART. 111 UST. 4 AKAPIT DRUGI LIT. F) ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013).....	26
11.4. SPRAWOZDANIA DOTYCZĄCE WSPARCIA WYKORZYSTANEGO NA CELE DOTYCZĄCE ZMIANY KLIMATU (ART. 50 UST. 4 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013).....	27
11.5. ROLA PARTNERÓW WE WDRAŻANIU PROGRAMU (ART. 50 UST. 4 I ART. 111 UST. 3 AKAPIT PIERWSZY LIT. C) ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013).....	28
12. OBOWIĄZKOWE INFORMACJE I OCENA ZGODNIE Z ART. 111 UST. 4 AKAPIT PIERWSZY LIT. A) I B) ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013	29
12.1 POSTĘPY W REALIZACJI PLANU EWALUACJI ORAZ WYKORZYSTANIE WYNIKÓW EWALUACJI.....	29
12.2 WYNIKI DZIAŁAŃ INFORMACYJNYCH I PROMOCYJNYCH FUNDUSZY POLITYKI SPÓJNOŚCI PROWADZONYCH W RAMACH STRATEGII KOMUNIKACJI.....	31
13. DZIAŁANIA PODJĘTE W CELU SPEŁNIENIA WARUNKÓW WSTĘPNYCH (ART. 50 UST. 4 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013).....	32
14. DODATKOWE INFORMACJE, KTÓRE MOŻNA DOŁĄCZYĆ, W ZALEŻNOŚCI OD TREŚCI I CELÓW PROGRAMU OPERACYJNEGO (ART. 111 UST. 4 AKAPIT DRUGI LIT. A), B), C), D), G) I H) ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013)	32
14.1 POSTĘPY W REALIZACJI ZINTEGROWANEGO PODEJŚCIA DO ROZWOJU TERYTORIALNEGO, W TYM ROZWOJU REGIONÓW, KTÓRE CIERPIĄ NA SKUTEK SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ ORAZ STAŁYCH LUB NATURALNYCH NIEKORZYSTNYCH WARUNKÓW, ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU OBSZARÓW MIEJSKICH ORAZ ROZWOJU LOKALNEGO KIEROWANEGO PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO.....	32
14.2 POSTĘPY W REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ MAJĄCYCH NA CELU ZWIĘKSZENIE ZDOLNOŚCI INSTYTUCJI I BENEFICJENTÓW W PAŃSTWACH CZŁONKOWSKICH W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA FUNDUSZAMI I KORZYSTANIA Z NICH.....	33
14.3 POSTĘPY W REALIZACJI WSZELKICH PRZEDSIĘWZIĘĆ MIĘDZYREGIONALNYCH I TRANSNARODOWYCH.....	33
14.4 W STOSOWNYCH PRZYPADKACH — WKŁAD W STRATEGIE MAKROREGIONALNE I STRATEGIE MORSKIE	33
14.5 W STOSOWNYCH PRZYPADKACH — POSTĘPY W REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ W DZIEDZINIE INNOWACJI SPOŁECZNYCH.....	33
14.6 POSTĘPY WE WDRAŻANIU DZIAŁAŃ W CELU ZASPOKOJENIA SZCZEGÓLNYCH POTRZEB OBSZARÓW GEOGRAFICZNYCH NAJBARDZIEJ DOTKNIĘTYCH UBÓSTWEM LUB GRUP DOCELOWYCH NAJBARDZIEJ ZAGROŻONYCH DYSKRYMINACJĄ LUB WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM, ZWŁASZCZA W ODNIESIENIU DO SPOŁECZNOŚCI ZMARGINALIZOWANYCH I OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI, DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH ORAZ MŁODYCH LUDZI, KTÓRZY NIE PRACUJĄ, W TYM, W STOSOWNYCH PRZYPADKACH, WYKORZYSTANE ŚRODKI FINANSOWE	33
15. INFORMACJA FINANSOWA NA POZIOMIE OSI PRIORYTETOWYCH I POZIOMIE PROGRAMU (ART. 21 UST. 2 I ART. 22 UST. 7 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013).....	34

CZĘŚĆ A.

1. IDENTYFIKACJA SPRAWOZDANIA ROCZNEGO Z WDRAŻANIA

CCI	2014PL16M1OP001
------------	-----------------

NAZWA PROGRAMU	PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020
-----------------------	---

WERSJA	2.0
---------------	-----

ROK SPRAWOZDAWCZY	2016
--------------------------	------

DATA ZATWIERDZENIA SPRAWOZDANIA PRZEZ KOMITET MONITORUJĄCY	9 CZERWCA 2017
---	----------------

2. PRZEGLĄD WDRAŻANIA PROGRAMU OPERACYJNEGO

SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020

a) Program Operacyjny

W czerwcu 2016 roku do Komisji Europejskiej przekazany został zaktualizowany *Wykaz dużych projektów*. Szczegółowe informacje w tym zakresie są opisane w punkcie 10.1. Kolejne wersje zostaną przekazane w 2017 roku.

b) Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych

W okresie sprawozdawczym *Szczegółowy opis osi priorytetowych Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020* był 9-krotnie aktualizowany. Główne zmiany wynikały z zatwierdzania przez Komitet Monitorujący kolejnych *Kryteriów wyboru projektów*, jak również dotyczyły uzupełniania *Wykazu projektów zidentyfikowanych* i miały na celu bieżące zarządzanie alokacją. Kolejne wersje SzOOP były zatwierdzane odpowiednio: 10 lutego, 13 kwietnia, 31 maja, 30 czerwca, 25 lipca, 11 sierpnia, 23 września, 6 grudnia i 21 grudnia 2016 roku.

c) Opis Funkcji i Procedur, Instrukcje Wykonawcze, porozumienia/umowy między zaangażowanymi instytucjami

Dokumenty opracowane przez Instytucję Zarządzającą POIiŚ w ramach opisu systemu zarządzania i kontroli POIiŚ 2014-2020, tj. Opis Funkcji i Procedur dla POIiŚ 2014-2020 oraz Instrukcja Wykonawcza dla IZ zostały zatwierdzone jeszcze w 2015 roku. Wszystkie niezbędne porozumienia i umowy pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w realizację POIiŚ 2014-2020 zostały zawarte w poprzednim okresie sprawozdawczym. Również w poprzednim okresie sprawozdawczym (11 grudnia 2015 r.) Minister Rozwoju udzielił desygnacji wszystkim instytucjom w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

d) Zalecenia i Wytyczne programowe

Jeszcze w 2015 roku zakończył się proces opracowywania przez IZ POIiŚ większości zaleceń i wytycznych niezbędnych z punktu widzenia wdrażania programu. Dokumenty, które weszły w życie, regulowały m.in. kwestie takie jak system sprawozdawczości, wnioskowanie o płatności, kwalifikowalność wydatków, proces kontroli, deklarowanie wydatków i prognozy płatności, wnioskowanie w zakresie pomocy technicznej czy korygowanie wydatków oraz system rocznych rozliczeń.

25 stycznia 2016 roku weszły w życie *Wytyczne w zakresie postępowania z podejrzeniami nadużyć finansowych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020*. Zostały one opracowane w związku z wymogiem obejmującym wszystkie państwa członkowskie do wprowadzenia skutecznych i proporcjonalnych środków zwalczania nadużyć finansowych, przy uwzględnieniu stwierdzonych rodzajów ryzyka. Wytyczne zawierają cztery kluczowe elementy procesu zwalczania nadużyć finansowych na wszystkich etapach realizacji programu, tj.: zapobieganie, wykrywanie, korygowanie i ściganie. Ponadto nakładają na każdą z instytucji w systemie realizacji POIiŚ obowiązek cyklicznego przeprowadzania analizy ryzyka nadużyć finansowych, w tym podjęcia stosownych działań zaradczych w odpowiedzi na zidentyfikowane ryzyka. Stosowanie wysokich standardów uczciwości i etycznego postępowania we wszystkich

procesach związanych z wdrażaniem programu jest jednym z kluczowych elementów tworzenia wiarygodności, zaufania oraz dbałości o dobry wizerunek Funduszy Europejskich.

e) Kryteria wyboru projektów

W okresie sprawozdawczym przyjmowane i aktualizowane przez Komitet Monitorujący POIiŚ 2014-2020 były kolejne kryteria wyboru projektów. Do końca 2016 roku przyjęte zostały wszystkie kryteria dla programu.

f) Prace nad przygotowaniem/zmianą programów pomocowych

W poprzednim okresie sprawozdawczym przygotowana została część rozporządzeń regulujących kwestie pomocy publicznej, w 2016 roku trwały prace dotyczące pomocy publicznej w ramach działań:

- działanie 1.2, poddziałanie 1.3.2, 1.7.1 - *rozporządzenie Ministra Energii z dnia 9 czerwca 2016 r. w sprawie udzielenia pomocy publicznej na projekty inwestycyjne służące poprawie efektywności energetycznej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020* - weszło w życie 18 czerwca 2016 roku;
- działanie 1.1, poddziałanie 1.1.2; działanie 1.4.1; działanie 7.1 - *rozporządzenie Ministra Energii z dnia 13 września 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie udzielania pomocy publicznej na projekty inwestycyjne w zakresie budowy lub przebudowy infrastruktury energetycznej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020* - weszło w życie 16 września 2016 roku;
- działanie 1.1, poddziałanie 1.1.1 - *rozporządzenie Ministra Energii z dnia 23 listopada 2016 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej na projekty inwestycyjne w zakresie budowy lub przebudowy jednostek wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020* - weszło w życie 2 grudnia 2016 roku;
- działanie 3.2 - *rozporządzenie Ministra Rozwoju w sprawie pomocy na projekty w zakresie transportu intermodalnego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020* – 15 września 2016 r. Minister Infrastruktury i Budownictwa wystąpił z wnioskiem o wydanie opinii Prezesa UOKiK i dokonanie notyfikacji programu pomocowego KE, 16 grudnia 2016 r. MR poinformowało UOKiK o przejęciu prac nad rozporządzeniem od MIB i przekazało dodatkowe wyjaśnienia niezbędne do wydania opinii. Opinia UOKiK została wydana 26 kwietnia 2017 roku, a program pomocowy został notyfikowany Komisji Europejskiej 26 kwietnia 2017 roku.

ANALIZA POSTĘPU RZECZOWEGO I FINANSOWEGO

Do końca 2016 roku:

- ogłoszono **49 konkursów** w sektorach: energetyki, środowiska, transportu, kultury i zdrowia, na kwotę dofinansowania w wysokości blisko **5,5 mld euro**¹;

¹ Wszystkie dane finansowe w Sprawozdaniu są przeliczone po kursie EBC obowiązującym w styczniu 2017 r., tj. 4,4141 PLN/EUR.

- na **Wykazie projektów zidentyfikowanych** przez właściwe instytucje w ramach trybu **pozakonkursowego**, obowiązującym na koniec 2016 roku, znajdowało się **506 projektów** z szacunkową kwotą dofinansowania UE wynoszącą **17,5 mld euro (ok. 64% alokacji)**;
- podpisano **330 umów o dofinansowanie** na kwotę wsparcia UE **6,7 mld euro (24,5% alokacji)** – z czego 88 umów na kwotę dofinansowania UE wynoszącą blisko 6 mld euro pochodziło z trybu pozakonkursowego;
- beneficjenci złożyli **wnioski o płatność** na kwotę ponad **2,8 mln euro**, z czego kwota dofinansowania UE wyniosła **2,1 mln euro (7,6% alokacji)**;
- sporządzono **deklaracje wydatków** na kwotę **wydatków kwalifikowanych 2,48 mld euro**, kwota **wnioskowana do Komisji Europejskiej to 2,1 mln euro (7,7% alokacji)**.

Rozkład projektów, dla których zostały podpisane umowy o dofinansowanie kształtuje się następująco:

- wg rodzajów działalności gospodarczej:

Umowy o najwyższej wartości dofinansowania UE zostały zawarte w ramach kategorii *Transport* - 5,4 mld euro, następnie *Stan i ochrona środowiska* - 465,3 mln euro, *Administracja publiczna* - 266,3 mln euro, *Energia* - 252,3 mln euro. Na pozostałe rodzaje działalności gospodarczej (m.in. *Budownictwo, Opieka zdrowotna, Kultura i sztuka*) łącznie przeznaczona została kwota 389,1 mln euro.

- wg rodzajów beneficjentów:

- *organ władzy, administracji rządowej* - 3,7 mld euro;
- *przedsiębiorstwa* - 1,99 mld euro;
- *jst* - 773,2 mln euro;
- *inne* - 198,2 mln euro;
- *szkoły, uczelnie, jednostki naukowe* - 31,5 mln euro;
- *organizacja non profit* - 18,5 mln euro.

- rozkład terytorialny udzielonego wsparcia:

Projekty, dla których do końca grudnia 2016 r. przyznano wsparcie, będą realizowane na terenie wszystkich województw. Umowy o najwyższej wartości zostały podpisane z beneficjentami z województwa mazowieckiego (dofinansowanie UE wynoszące 1,9 mld euro) i warmińsko-mazurskiego (dofinansowanie UE wynoszące 813,6 mln euro).

3. WDRAŻANIE OSI PRIORYTETOWEJ (ART. 50 UST. 2 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013)

3.1 PRZEGLĄD WDRAŻANIA

NR ID.	OŚ PRIORYTETOWA	KLUCZOWE INFORMACJE NA TEMAT WDRAŻANIA OSI PRIORYTETOWEJ W ODNIESIENIU DO KLUCZOWYCH ZMIAN, ZNACZĄCYCH PROBLEMÓW I DZIAŁAŃ PODJĘTYCH W CELU ROZWIĄZANIA TYCH PROBLEMÓW
1.	I. Zmniejszenie emisyjności gospodarki	<p>Okres sprawozdawczy charakteryzował się realizowaniem zadań związanych z pełnym przygotowaniem do wdrażania osi priorytetowej, mających na celu ogłoszenie konkursów, a także złożenie wniosków w trybie pozakonkursowym.</p> <p>Zatwierdzona w odpowiednim czasie dokumentacja konkursowa poszczególnych działań, a także ta z zakresu projektów miast wojewódzkich i ich obszarów funkcjonalnych, posiadających Strategie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT), wybór oraz wpisanie projektów do WPZ umożliwiły zrealizowanie postawionych celów. Zrealizowany etap przygotowania pozwolił na rozpoczęcie oceny wniosków.</p> <p>Według stanu na koniec 2016 roku na <i>Wykazie Projektów Zidentyfikowanych</i> w ramach I osi priorytetowej umieszczono 157 projektów o szacowanej kwocie dofinansowania wynoszącej 672 mln euro.</p> <p>Łącznie ogłoszono 8 naborów w trybie konkursowym, w tym 7 w 2016 roku, na kwotę 628 mln euro. Większość naborów zakończyła się w okresie sprawozdawczym, jeden zostanie zakończony w marcu 2017 roku.</p> <p>Do końca okresu sprawozdawczego podpisane zostały 24 umowy o dofinansowanie, z czego 7 dla projektów wyłonionych w trybie pozakonkursowym. Wartość wspartych inwestycji to 183,5 mln euro, zaś kwota dofinansowania ze środków UE wyniosła 138,7 mln euro. Oznacza to, że poziom wykorzystania alokacji dla osi, mierzony zakontraktowaniem środków, wyniósł 8%. Znaczący postęp we wdrażaniu osi priorytetowej będzie miał miejsce w kolejnym okresie sprawozdawczym.</p> <p>Do końca 2016 roku beneficjenci wykazali wydatki ogółem na kwotę blisko 2,3 mln euro, w tym w części UE nieco ponad 2 mln euro, czyli nieco ponad 0,1% alokacji. W okresie sprawozdawczym przekazano do KE wnioski o płatność o wartości wydatków kwalifikowalnych wynoszącej 2 mln euro.</p>
2.	II. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu	<p>W roku 2016 prowadzono intensywne prace związane z ogłaszaniem kolejnych konkursów oraz oceną wniosków z naborów zakończonych. Na <i>Wykaz Projektów Zidentyfikowanych</i> wpisywane były kolejne przedsięwzięcia. Rozpoczęto również zawieranie umów o dofinansowanie i wnioskowanie o płatności.</p>

NR ID.	OŚ PRIORYTETOWA	KLUCZOWE INFORMACJE NA TEMAT WDRAŻANIA OSI PRIORYTETOWEJ W ODNIESIENIU DO KLUCZOWYCH ZMIAN, ZNACZĄCYCH PROBLEMÓW I DZIAŁAŃ PODJĘTYCH W CELU ROZWIĄZANIA TYCH PROBLEMÓW
		<p>Według stanu na koniec 2016 roku na <i>Wykazie Projektów Zidentyfikowanych</i> w ramach II osi priorytetowej umieszczone zostały 34 projekty o szacowanej kwocie dofinansowania wynoszącej 516,2 mln euro.</p> <p>Łącznie ogłoszone zostały 22 nabory w trybie konkursowym (w tym 14 w okresie sprawozdawczym). Budżet ogłoszonych naborów to ponad 2,6 mld euro.</p> <p>Do końca okresu sprawozdawczego podpisane zostały 162 umowy o dofinansowanie, w tym 13 dla projektów wyłonionych w procedurze pozakonkursowej. Łączna wartość wspartych inwestycji to blisko 1,5 mld euro, natomiast przyznana kwota dofinansowania ze środków UE wyniosła 721,7 mln euro. Oznacza to, że poziom wykorzystania alokacji dla osi, mierzony zakontraktowaniem środków, wyniósł 21%.</p> <p>Do końca 2016 roku beneficjenci wykazali wydatki ogółem na kwotę blisko 157,3 mln euro, w tym w części UE o wartości 20,5 mln euro, co stanowi wykorzystanie alokacji na poziomie ok. 1%. W okresie sprawozdawczym przekazano do KE wnioski o płatność w wysokości 48,3 mln euro wydatków kwalifikowalnych.</p>
3.	III. Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego	<p>W okresie sprawozdawczym trwały dalsze prace związane z identyfikacją i wpisywaniem inwestycji na <i>Wykaz Projektów Zidentyfikowanych</i>, kontynuowane było również monitorowanie projektów pozakonkursowych. Trwała ocena złożonych aplikacji i proces podpisywania umów o dofinansowanie oraz wnioskowania o płatności.</p> <p>Według stanu na koniec 2016 roku na <i>Wykazie Projektów Zidentyfikowanych</i> w ramach III osi priorytetowej zamieszczonych było 88 projektów o szacowanej kwocie dofinansowania UE 8,8 mld euro. Dla 25 z tych projektów podpisane zostały umowy o dofinansowanie. Łączna wartość wspartych inwestycji wyniosła 5,7 mld euro, natomiast wartość dofinansowania UE to 2,9 mld euro, co stanowi ok. 31% alokacji osi.</p> <p>W okresie sprawozdawczym ogłoszony został nabór projektów w trybie konkursowym na kwotę 226,5 mln euro. Nabór wniosków zakończy się we wrześniu 2017 roku.</p> <p>Do końca 2016 roku beneficjenci wykazali wydatki ogółem na kwotę ponad 1,9 mld euro, w tym w części UE nieco ponad 1,5 mld euro, co stanowi wykorzystanie alokacji na poziomie 16%. W okresie sprawozdawczym przekazano do KE wnioski o płatność na kwotę wydatków kwalifikowalnych wynoszącą 1,8 mld euro.</p>
4.	IV. Infrastruktura drogowa dla miast	<p>W okresie sprawozdawczym trwały dalsze prace związane z monitorowaniem i oceną projektów pozakonkursowych, jak również projektów zgłoszonych w naborach konkursowych.</p>

NR ID.	OŚ PRIORYTETOWA	KLUCZOWE INFORMACJE NA TEMAT WDRAŻANIA OSI PRIORYTETOWEJ W ODNIESIENIU DO KLUCZOWYCH ZMIAN, ZNACZĄCYCH PROBLEMÓW I DZIAŁAŃ PODJĘTYCH W CELU ROZWIĄZANIA TYCH PROBLEMÓW
		<p>Kontynuowany był ponadto proces podpisywania umów o dofinansowanie i wnioskowania o płatności.</p> <p>Według stanu na koniec 2016 roku na <i>Wykazie Projektów Zidentyfikowanych</i> w ramach IV osi priorytetowej umieszczonych było 14 projektów - 6 projektów z działania 4.1 <i>Zwiększenie dostępności transportowej ośrodków miejskich leżących w sieci drogowej TEN-T i odciążenie miast od nadmiernego ruchu drogowego</i> i 8 projektów z działania 4.2 <i>Zwiększenie dostępności transportowej ośrodków miejskich leżących poza siecią drogową TEN-T i odciążenie miast od nadmiernego ruchu drogowego</i>. Szacowana kwota dofinansowania UE dla projektów z <i>Wykazu</i> to 1,2 mld euro.</p> <p>W ramach IV osi ogłoszone zostały 2 nabory w trybie konkursowym, oba jeszcze w 2015 roku, które zakończyły się w okresie sprawozdawczym. Budżet tych naborów to ponad 815,6 mln euro.</p> <p>Łącznie w ramach IV osi priorytetowej podpisanych zostało 10 umów, z czego 6 dla projektów wyłonionych w trybie pozakonkursowym. Wartość wspartych inwestycji wyniosła 1,1 mld euro, natomiast wartość dofinansowania UE to 683,2 mln euro, co stanowi ok. 23% alokacji osi.</p> <p>Do końca 2016 roku beneficjenci wykazali wydatki ogółem na kwotę 347,7 mln euro, w tym w części UE blisko 274,2 mln euro, co oznacza wykorzystanie alokacji na poziomie 9%. W okresie sprawozdawczym przekazano do KE wnioski o płatność na kwotę 305,4 mln euro wydatków kwalifikowalnych.</p>
5.	V. Rozwój transportu kolejowego w Polsce	<p>W okresie sprawozdawczym trwały dalsze prace związane z identyfikacją i wpisywaniem inwestycji na <i>Wykaz Projektów Zidentyfikowanych</i>, kontynuowane było również monitorowanie projektów pozakonkursowych. Trwała ocena złożonych aplikacji i proces podpisywania umów o dofinansowanie oraz wnioskowania o płatności.</p> <p>Według stanu na koniec 2016 roku na <i>Wykazie Projektów Zidentyfikowanych</i> w ramach V osi priorytetowej znajdowało się 51 projektów – 31 z działania 5.1 <i>Rozwój kolejowej sieci TEN-T</i> i 20 projektów z działania 5.2 <i>Rozwój transportu kolejowego poza TEN-T</i>. Szacowana kwota dofinansowania UE dla projektów z <i>Wykazu</i> to 3,7 mld euro.</p> <p>W V osi priorytetowej ogłoszone zostały 3 nabory projektów w trybie konkursowym, wszystkie w okresie sprawozdawczym, na kwotę 704,6 mln euro. Nabory wniosków zakończą się w 2017 roku.</p> <p>Łącznie do końca okresu sprawozdawczego w ramach V osi priorytetowej podpisanych zostało 14 umów, wszystkie wyłonione w trybie pozakonkursowym (w tym dla 9 projektów fazowanych).</p>

NR ID.	OŚ PRIORYTETOWA	KLUCZOWE INFORMACJE NA TEMAT WDRAŻANIA OSI PRIORYTETOWEJ W ODNIESIENIU DO KLUCZOWYCH ZMIAN, ZNACZĄCYCH PROBLEMÓW I DZIAŁAŃ PODJĘTYCH W CELU ROZWIĄZANIA TYCH PROBLEMÓW
		<p>Wartość dofinansowanych inwestycji to blisko 2,2 mld euro, natomiast przyznana kwota dofinansowania UE wyniosła 1,4 mld euro. Oznacza to, że poziom wykorzystania alokacji dla osi mierzony zakontraktowaniem środków wyniósł 28%.</p> <p>Do końca 2016 roku beneficjenci wykazali wydatki ogółem na kwotę 302,4 mln euro, w tym w części UE ponad 189 mln euro, co stanowi wykorzystanie alokacji na poziomie 4%. W okresie sprawozdawczym przekazano do KE wnioski o płatność na kwotę wydatków kwalifikowalnych wynoszącą 223,3 mln euro.</p>
6.	VI. Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach	<p>W okresie sprawozdawczym trwały dalsze prace związane z identyfikacją i wpisywaniem inwestycji na <i>Wykaz Projektów Zidentyfikowanych</i>, kontynuowane było również monitorowanie projektów pozakonkursowych. Trwała ocena złożonych aplikacji, rozpoczął się także proces podpisywania umów o dofinansowanie oraz wnioskowania o płatności.</p> <p>Według stanu na koniec 2016 roku na <i>Wykazie Projektów Zidentyfikowanych</i> w ramach VI osi priorytetowej zamieszczonych było 48 projektów o szacowanej kwocie dofinansowania UE wynoszącej 1,9 mld euro. Dla 5 z tych projektów podpisane zostały umowy o dofinansowanie. Łączna wartość wspartych inwestycji wyniosła 872,3 mln euro, natomiast wartość przyznanego dofinansowania UE to 486,5 mln euro, co stanowi ok. 21% alokacji osi.</p> <p>Do końca 2016 roku beneficjenci wykazali wydatki ogółem na kwotę 38,2 mln euro, w tym w części UE 19,3 mln euro, co oznacza wykorzystanie alokacji na poziomie ok. 1%. Wnioskowanie do KE rozpocznie się w przyszłym okresie sprawozdawczym.</p>
7.	VII. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego	<p>W okresie sprawozdawczym trwały dalsze prace związane z identyfikacją i wpisywaniem inwestycji na <i>Wykaz Projektów Zidentyfikowanych</i>, kontynuowane było również monitorowanie projektów pozakonkursowych. Trwała ocena złożonych aplikacji, rozpoczął się również proces podpisywania umów o dofinansowanie oraz wnioskowania o płatności.</p> <p>Według stanu na koniec 2016 roku na <i>Wykazie Projektów Zidentyfikowanych</i> w ramach VII osi priorytetowej umieszczonych zostało 45 projektów o szacowanej kwocie dofinansowania wynoszącej 473 mln euro.</p> <p>Do końca okresu sprawozdawczego w ramach VII osi priorytetowej podpisanych zostało 9 umów, wszystkie wyłonione w trybie pozakonkursowym. Wartość dofinansowanych inwestycji to blisko 522,7 mln euro, natomiast przyznana kwota dofinansowania UE wyniosła 237,8 mln euro. Oznacza to, że poziom wykorzystania alokacji dla osi mierzony zakontraktowaniem środków wyniósł 24%.</p> <p>Do końca 2016 roku beneficjenci wykazali wydatki ogółem na kwotę</p>

NR ID.	OŚ PRIORYTETOWA	KLUCZOWE INFORMACJE NA TEMAT WDRAŻANIA OSI PRIORYTETOWEJ W ODNIESIENIU DO KLUCZOWYCH ZMIAN, ZNACZĄCYCH PROBLEMÓW I DZIAŁAŃ PODJĘTYCH W CELU ROZWIĄZANIA TYCH PROBLEMÓW
		<p>38,3 mln euro, w tym w części UE na ponad 17,5 mln euro, co stanowi wykorzystanie alokacji na poziomie 2%. W okresie sprawozdawczym przekazano do KE wnioski o płatność na kwotę wydatków kwalifikowalnych wynoszącą 36,8 mln euro.</p>
8.	VIII. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury	<p>W ramach VIII osi priorytetowej prowadzono prace dotyczące wyboru projektów w trybie konkursowym. W okresie sprawozdawczym trwał nabór dla konkursu ogłoszonego jeszcze w 2015 roku, ponadto ogłoszone zostały dwa dodatkowe konkursy (w tym jeden dla regionu lepiej rozwiniętego), dla których nabór został zamknięty w omawianym roku. Budżet wszystkich konkursów to 249,5 mln euro.</p> <p>Do końca okresu sprawozdawczego w ramach VIII osi priorytetowej podpisanych zostało 19 umów. Wartość dofinansowanych inwestycji to blisko 84,2 mln euro, natomiast przyznana kwota dofinansowania UE wyniosła 58,5 mln euro. Oznacza to, że poziom wykorzystania alokacji dla osi mierzony zakontraktowaniem środków wyniósł 13%.</p> <p>Do końca 2016 roku beneficjenci wykazali wydatki ogółem na kwotę 4,1 mln euro, w tym w części UE na nieco ponad 2,6 mln euro, co stanowi wykorzystanie alokacji na poziomie 1%. W okresie sprawozdawczym przekazano do KE wnioski o płatność na kwotę wydatków kwalifikowalnych wynoszącą 209,8 tys. euro.</p>
9.	IX. Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia	<p>W okresie sprawozdawczym trwały prace związane z identyfikacją i wpisywaniem inwestycji na <i>Wykaz Projektów Zidentyfikowanych</i>. Trwała ocena złożonych aplikacji, rozpoczął się również proces podpisywania umów o dofinansowanie oraz wnioskowania o płatności.</p> <p>Według stanu na koniec 2016 roku na <i>Wykazie Projektów Zidentyfikowanych</i> w ramach IX osi priorytetowej umieszczonych zostało 57 projektów o szacowanej kwocie dofinansowania wynoszącej 78,9 mln euro.</p> <p>W okresie sprawozdawczym trwały nabory dla dwóch konkursów ogłoszonych jeszcze w 2015 roku, ponadto ogłoszonych zostało osiem dodatkowych konkursów (w tym cztery dla regionu lepiej rozwiniętego). Część konkursów zakończyła się jeszcze w 2016 roku, termin zakończenia naborów wniosków dla czterech konkursów przypada na przyszły okres sprawozdawczy. Budżet wszystkich dotychczasowych naborów to 251,3 mln euro.</p> <p>Łącznie w ramach osi priorytetowej podpisanych zostało 55 umów, z czego 2 umowy dla projektów wyłonionych w trybie pozakonkursowym. Wartość wspartych inwestycji wyniosła 80,8 mln euro, natomiast wartość dofinansowania UE to 52,4 mln euro. Oznacza to, że poziom wykorzystania alokacji dla osi mierzony zakontraktowaniem środków wyniósł 11%.</p>

NR ID.	OŚ PRIORYTETOWA	KLUCZOWE INFORMACJE NA TEMAT WDRAŻANIA OSI PRIORYTETOWEJ W ODNIESIENIU DO KLUCZOWYCH ZMIAN, ZNACZĄCYCH PROBLEMÓW I DZIAŁAŃ PODJĘTYCH W CELU ROZWIĄZANIA TYCH PROBLEMÓW
		Do końca 2016 roku beneficjenci wykazali wydatki ogółem na kwotę 5,4 mln euro, w tym w części UE 4,1 mln euro, co stanowi wykorzystanie alokacji na poziomie 1%. W okresie sprawozdawczym przekazano do KE wnioski o płatność na kwotę wydatków kwalifikowalnych wynoszącą 4,8 mln euro.
10.	X Pomoc Techniczna	<p>W 2016 r. Instytucja Zarządzająca POLiŚ, dokonała identyfikacji projektów pomocy technicznej na lata 2017-2018. Ww. projekty zostały ujęte na <i>Wykazie Projektów Zidentyfikowanych</i>.</p> <p>W październiku 2016 r. IZ POLiŚ zakończyła proces konsultacji wzorów umów o dofinansowanie i decyzji o dofinansowanie dla projektów pomocy technicznej w ramach POLiŚ 2014-2020 na lata 2017-2018 i lata kolejne. Wzory tych umów zostały udostępnione na portalu Bazy Wiedzy o Funduszach Europejskich, na stronie internetowej POLiŚ oraz w aplikacji SL2014-PT. W okresie sprawozdawczym zaktualizowano Podręcznik wdrażania dla beneficjentów X osi priorytetowej - <i>Pomoc Techniczna w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020</i>.</p> <p>W 2016 roku zawarte zostały pierwsze umowy o dofinansowanie. Wartość dofinansowania unijnego przyznana w ramach 7 umów wynosi 44,5 mln euro.</p> <p>Do końca 2016 roku beneficjenci wykazali wydatki ogółem na kwotę 19,5 mln euro, w tym w części UE 16,5 mln euro, co stanowi wykorzystanie alokacji na poziomie 5%. Wnioskowanie do KE rozpocznie się w przyszłym okresie sprawozdawczym.</p>

3.2 WSPÓLNE WSKAŹNIKI I WSKAŹNIKI SPECYFICZNE DLA PROGRAMU

Dane na temat wspólnych wskaźników oraz wskaźników specyficznych dla programu zostały przedstawione w załączniku nr 1 do *Sprawozdania rocznego z wdrażania Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020*.

3.3 CELE POŚREDNIE I KOŃCOWE OKREŚLONE W RAMACH WYKONANIA (ART. 50 UST. 2 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013) – PRZEDKŁADANE W ROCZNYCH SPRAWOZDANIACH Z WDRAŻANIA POCZĄWSZY OD 2017 R.

Dane na temat celów pośrednich i końcowych wskaźników określonych w ramach wykonania zostały przedstawione w załączniku nr 1 do *Sprawozdania rocznego z wdrażania Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020*.

3.4 DANE FINANSOWE

Informacje finansowe zostały przedstawione w załączniku nr 1 do *Sprawozdania rocznego z wdrażania Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020*.

4. PODSUMOWANIE PRZEPROWADZONYCH EWALUACJI

Na koniec roku 2016 dysponowano wynikami 4 badań ewaluacyjnych:

1. Ewaluacja kryteriów i systemu wyboru projektów VIII osi priorytetowej „Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury” POIiŚ 2014-2020

Celem badania była bieżąca ewaluacja kryteriów i systemu wyboru projektów w ramach VIII osi. Koncepcja badania bazowała na analizie systemowej, w ramach której system kryteriów uznano za kluczowy dla realizacji celów całego systemu wyboru projektów. Moment realizacji badania umożliwił badaczom uwzględnienie w nim nie tylko opinii respondentów reprezentujących osoby oceniające wnioski i opinii wnioskodawców, ale także informacje o przyszłym zainteresowaniu aplikowaniem przez potencjalnych beneficjentów w kolejnych konkursach.

Wnioski z badania pozwalają stwierdzić, że **system oceny i wyboru projektów, w tym system kryteriów oceny wniosków zostały prawidłowo skonstruowane i działają skutecznie.**

Zasoby kadrowe skierowane do oceny wniosków oceniono jako wystarczające. Może pojawić się potrzeba zwiększenia liczebności Komisji Oceny Projektów. Nie stwierdzono konieczności zmian zasad procedowania podczas konkursów. Terminy na przygotowanie wniosków są odpowiednie, a zasady udziału w konkursie, w tym przygotowanie wniosku wraz z załącznikami, są dla wnioskodawców zrozumiałe.

Większość kryteriów oceniono pozytywnie. Dobór i sposób opracowania kryteriów wynika z przyjętej logiki interwencji oraz uwzględnienia potrzeb i oczekiwań głównych interesariuszy. Sposób wyróżnienia poszczególnych elementów systemu kryteriów wyboru projektów oceniono jako trafny i przejrzysty. Przypisanie kryteriów poszczególnym typom projektów uznano za zgodne z ich specyfiką. Jakość kryteriów w aspektach: poprawności merytorycznej (trafności), jednoznaczności i precyzji, obiektywności, mierzalności oraz weryfikowalności oceniono wysoko. Większość kryteriów spełniła wymagania weryfikowane przez Ewaluatorów. W stosunku do kryteriów, które uzyskały niższe oceny, sformułowano rekomendacje sugerujące modyfikacje ich systemu. Nie stwierdzono ponadto przypadków nadania kryteriom nieodpowiedniej wagi punktowej. Najwyżej punktowane są kryteria mające największe znaczenie dla wyłaniania najlepszych projektów z uwzględnieniem specyfiki przedsięwzięć z zakresu kultury.

Uznano również, że system wyboru projektów VIII osi posiada potencjalną skuteczność w kontekście zdolności do wyłaniania projektów wpisujących się w zaprogramowane cele.

2. Efekty projektów zabezpieczania brzegów morskich zagrożonych erozją – perspektywa POIiŚ 2007-2013

Celem badania była ocena efektów projektów z zakresu ochrony brzegów morskich zagrożonych erozją zrealizowanych w POIiŚ 2007-2013 oraz rekomendacje dot. kontynuacji wsparcia projektów dotyczących ochrony brzegów morskich w POIiŚ 2014-2020.

Do zidentyfikowanych **korzyści** z realizacji projektów należą: **ustabilizowanie linii brzegowej, ochrona infrastruktury i majątku zgromadzonego nad brzegiem, zniwelowanie zagrożeń powodziowych** (np. Jamno), **zwiększenie atrakcyjności turystycznej, ochrona naturalnych siedlisk i roślinności na terenach nadbrzeżnych**. Według Ekspertów, wybrane metody ochrony odzwierciedlają wartość infrastruktury zaplecza zabezpieczonego brzegu. Wykonane projekty są zgodne z obowiązującymi regulacjami oraz ustawodawstwem europejskim. Zbudowane dotąd konstrukcje działają i chronią brzeg morski przed erozją; w zdecydowanej większości są w pełni funkcjonalne i niezniszczone. **Nie można też stwierdzić zdecydowanie negatywnych skutków projektów dla środowiska naturalnego. W ramach projektów przyjęto bowiem optymalne środki zabezpieczające stan środowiska.** Korzyści dla środowiska morskiego to: wstrzymanie procesu erozji i powstawania osuwisk; stabilizacja brzegów; opanowanie wycieków wody z klifów; ograniczenie

skoków zasolenia; zmniejszenie antropopresji; ochrona i odbudowanie wydm; odtwarzanie naturalnej roślinności; wzrost bioróżnorodności. **Korzyści społeczno-ekonomiczne to:** przyrost plaży; poprawa estetyki obszaru nadmorskiego; wzrost liczby turystów i komfort wypoczynku; uniknięcie kosztów przesiedleń; wzrost dochodów gmin.

Zaplanowane w POIiŚ 2014-2020 działania dotyczące zabezpieczenia brzegów morskich zagrożonych erozją oceniono jako adekwatne do aktualnych problemów i wyzwań społeczno-ekonomicznych oraz środowiskowych. Harmonijnie łączą zastosowanie trwałych budowli hydrotechnicznych z ochroną brzegu w formie cyklicznie wykonywanych refulacji plaż. Zastosowanie trwałych konstrukcji hydrotechnicznych wynika z niedostatecznej podaży osadów piaszczystych, co jest związane z uwarunkowaniami geologicznymi miejsca. Zastosowane materiały nie mają negatywnego wpływu na środowisko morskie i brzegowe. Pozytywny wpływ na środowisko ma także zmiana akcentów: zwiększenie udziału metod biotechnicznych i nacisk na synergię między metodami biotechnicznymi i hydrotechnicznymi. Ekspertcy podkreślili jednak, że prosta dominacja metod biotechnicznych nie może mieć zastosowania, szczególnie w miejscach o niedostatecznej podaży osadów piaszczystych.

3. Podsumowanie efektów wdrażania projektów w ramach Priorytetu XII POIiŚ

Głównym celem badania była ocena Priorytetu XII POIiŚ 2007-2013 (*Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia*) ze szczególnym uwzględnieniem kryterium użyteczności oraz oszacowanie przewidywanych długofalowych efektów zrealizowanych projektów.

Wyniki badania wskazują, że zrealizowane projekty były adekwatne do potrzeb w ochronie zdrowia. Zrealizowane projekty cechowały się wysoką użytecznością, skutecznością i trwałością. Nowa aparatura jest wciąż intensywnie wykorzystywana przez beneficjentów. Jednocześnie zakupiony sprzęt i wsparta infrastruktura będą wykorzystywane także po zakończeniu okresu trwałości projektów – w przypadku lądowisk okres ich użytkowania może przekroczyć 20 lat. **Dzięki zrealizowanym projektom zmniejszył się średni wiek aparatury radiologicznej oraz możliwa była realizacja większej liczby specjalistycznych badań medycznych.** Dzięki realizacji projektów utworzono też blisko 500 nowych miejsc pracy (w przeliczeniu na etaty). **Inwestycje przyczyniły się przede wszystkim do poprawy stanu infrastruktury technicznej i jakości wyposażenia podmiotów leczniczych.** Realizacja wielu projektów przyczyniła się również do ujednolicenia struktury podmiotów medycznych. Zaobserwowano pozytywne zmiany większości wskaźników kontekstowych: **wydłużyło się przeciętne dalsze trwanie życia, obniżył się poziom śmiertelności, skrócił się średni czas hospitalizacji, spadł poziom śmiertelności przed lub podczas prowadzenia czynności ratunkowych i obniżył się poziom wykorzystania łóżek na oddziałach ratunkowych. Pozytywnie oceniono też efektywność wykorzystania przez beneficjentów środków finansowych – ponad 95% środków przeznaczono na wydatki inwestycyjne.**

Korzyści z realizacji projektów to:

- poprawa jakości opieki nad pacjentami, w tym w stanie zagrożenia życia;
- usprawnienie procesów diagnostycznych i terapeutycznych;
- zwiększenie zakresu świadczeń;
- usprawnienie transportu osób, których stan życia i zdrowia jest zagrożony;
- skrócenie czasu oczekiwania na przyjęcie do szpitala;
- zredukowanie kosztów;
- zapewnienie kompleksowego leczenia w jednej placówce;
- usprawnienie pracy personelu medycznego.

Długofalowe efekty to:

- poprawa komfortu i bezpieczeństwa pacjentów;
- zachowywanie zasady złotej godziny;

- podwyższenie dostępności i jakości świadczonych usług diagnostycznych i terapeutycznych;
- zwiększenie liczby „zdrowych lat życia i pracy” i związany z tym wzrost PKB;
- zmniejszenie śmiertelności;
- poprawa wizerunku i wzrost zaufania do placówek służby zdrowia.

4. Ewaluacja projektów transportowych z perspektywy 2007-2013 w celu zapewnienia skutecznej realizacji projektów kolejowych V osi priorytetowej POIiŚ 2014-2020

Celem badania była identyfikacja **czynników sukcesu** wdrażania liniowych i taborowych inwestycji kolejowych oraz **czynników, które utrudniają lub ograniczają** ich wdrażanie wraz ze wskazaniem możliwości **eliminacji utrudnień bądź ograniczenie ich negatywnych skutków**.

Badanie objęło projekty kolejowe POIiŚ 2007-2013 i 2014-2020, liniowe projekty drogowe oraz projekty kolejowe Instrumentu „Łącząc Europę” (CEF) oraz porównanie formuł inwestycyjnych („wybuduj” vs „zaprojektuj i wybuduj”). Przedmiotem analizy były uwarunkowania prawne i strategiczne, sposób finansowania inwestycji kolejowych, przygotowanie beneficjentów do realizacji zadań inwestycyjnych i efektywność wybranych formuł realizacji procesu inwestycyjnego oraz czynniki zewnętrzne, jak potencjał rynku wykonawców. Objęły one proces planowania (w tym strategicznego), przygotowania i realizacji inwestycji.

Wnioski, wśród **uwarunkowań prawnych i strategicznych** kształtujących tempo wdrażania, wskazują m.in. na potrzebę unifikacji krajowych przepisów prawnych (dotyczących w szczególności wydawania DOŚU). Ujednolicenie przepisów środowiskowych w poszczególnych RDOŚ, przyspieszyłoby proces wydawania decyzji dla liniowych inwestycji kolejowych. Za istotny wskazano też **sposób zapewnienia finansowania projektów kolejowych** (który powinien czerpać wzorce z - opartego na wydzielonym Krajowym Funduszu Drogowym - sposobu finansowania projektów drogowych uniezależniającym od refinansowania ze środków UE), a także potrzebę zapewnienia **spójności pomiędzy realizacją projektów taborowych i liniowych**.

Istotna część wniosków i rekomendacji dotyczyła poziomu **beneficjenta (tj. struktury prawnej i organizacyjnej oraz ich wpływu na przygotowanie i realizację inwestycji)**. Wśród czynników sprzyjających skuteczności wdrażania V osi POIiŚ Ewaluatorzy wskazali stosowną organizację pracy Beneficjenta na wszystkich etapach cyklu życia projektu oraz właściwe wykorzystanie możliwości tworzonych na gruncie przepisów prawnych (w szczególności pzp) regulujących prace projektowe.

Tryb realizacji projektów powinien być dostosowany do stopnia przygotowania inwestycji, jej zakresu i skali, uwzględniać rezerwę czasową i potencjał rynku wykonawców. Decyzja dotycząca wyboru trybu powinna być w opinii Autorów raportu podejmowana indywidualnie w stosunku do każdej inwestycji kolejowej.

Raporty końcowe wszystkich badań zostały udostępnione Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej (DG REGIO) poprzez unijny system przesyłania danych pomiędzy KE a państwami członkowskimi SFC2014 oraz opublikowane w Krajowej Bazie Badań Ewaluacyjnych na stronie internetowej <http://www.ewaluacja.gov.pl>.

5. INFORMACJE NA TEMAT WDRAŻANIA INICJATYWY NA RZECZ ZATRUDNIENIA LUDZI MŁODYCH, W STOSOWNYCH PRZYPADKACH (ART. 19 UST. 2 I 4 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1304/2013)

Nie dotyczy Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

6. KWESTIE MAJĄCE WPŁYW NA WYKONANIE I PODJĘTE DZIAŁANIA (ART. 50 UST.2 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013)

a. Kwestie mające wpływ na wykonanie osi priorytetowej i podjęte działania

Wśród istotnych kwestii mających wpływ na wykonanie Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 w okresie sprawozdawczym należy wymienić:

- konieczność opracowania przez Ministerstwo Zdrowia map potrzeb zdrowotnych dla ponadregionalnych podmiotów leczniczych zgodnie z *Planem działań dotyczącym wypełnienia warunku ex-ante 9.3.* (priorytet IX)

W zakresie ponadregionalnych podmiotów leczniczych zasadność realizacji inwestycji będzie wynikała z map potrzeb zdrowotnych. Ogłoszenie i przeprowadzenie naboru w danym obszarze jest możliwe dopiero po opublikowaniu map, z uwagi na to, iż jednym z kryteriów kwalifikowalności projektów jest zgodność z mapami potrzeb zdrowotnych dla danej dziedziny medycyny oraz rodzaju świadczeń (lecznictwo szpitalne, podstawowa opieka zdrowotna lub ambulatoryjna opieka specjalistyczna). Zadanie przygotowania map leży w gestii Ministra Zdrowia.

Mapy z zakresu kardiologii i onkologii zostały opublikowane 31 grudnia 2015 r. i następnie w kwietniu 2016 roku zaakceptowane przez KE. Mapy dotyczące leczenia szpitalnego dla pozostałych jednostek chorobowych wspieranych w POIiŚ 2014-2020 (oprócz leczenia chorób psychicznych) zostały opublikowane 29 kwietnia 2016 roku i w czerwcu 2016 roku zaakceptowane przez KE.

Zgodnie z harmonogramem, do 31 grudnia 2016 roku Ministerstwo Zdrowia przygotowało, a następnie opublikowało kolejne mapy potrzeb zdrowotnych dla 30 grup chorób. Mapy przedstawiają szczegółowe analizy dla każdego z województw w zakresie: leczenia zamkniętego (w tym leczenia szpitalnego), Podstawowej Opieki Zdrowotnej oraz Specjalistycznej Opieki Ambulatoryjnej. Analizy uwzględniają również udzielanie świadczeń w obszarze zdrowia psychicznego, który jest wspierany w ramach działania 9.2.

3 stycznia 2017 r. Instytucja Zarządzająca przesłała do Komisji Europejskiej pismo informujące o publikacji map potrzeb zdrowotnych, z prośbą o potwierdzenie wypełnienia warunku 9.3 *Zdrowie*. 26 kwietnia 2017 r. Komisja potwierdziła wypełnienie warunku ex-ante dla sektora zdrowia.

- konieczność opracowania dokumentów strategicznych i planistycznych z zakresu gospodarki odpadami - krajowego i wojewódzkich planów gospodarki odpadami i planów inwestycyjnych, stanowiących warunek ex-ante dla Polski. (priorytet II)

W lipcu 2016 r. został zaakceptowany *Krajowy Program Gospodarki Odpadami 2022*. 11 sierpnia 2016 r. został on opublikowany w Monitorze Polskim. Do spełnienia warunkowości ex-ante pozostaje opracowanie wojewódzkich planów gospodarki odpadami wraz z planami inwestycyjnymi, za przygotowanie których odpowiedzialni są marszałkowie województw (w uzgodnieniu z Ministrem Środowiska). Dodatkowo 15 marca 2017 r. przez Prezesa Rady Ministrów zostało podpisane i przekazane do publikacji rozporządzenie zmieniające rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie *opłat za korzystanie ze środowiska*, obejmujące podwyższenie opłat dla strumieni odpadów, które powinny być poddane recyklingowi.

Prace nad przygotowaniem aktualizacji poszczególnych wojewódzkich planów gospodarki odpadami są na różnym etapie zaawansowania. Wg stanu na koniec grudnia 2016 roku do KE zostały przekazane plany dla 8 województw: świętokrzyskiego, pomorskiego, mazowieckiego, lubelskiego, warmińsko-mazurskiego, zachodniopomorskiego, podlaskiego i dolnośląskiego. Plany

dla kolejnych województw będą przekazywane do KE sukcesywnie po ich zatwierdzeniu po stronie polskiej.

- konieczność opracowania nowej ustawy *Prawo wodne* oraz brak rozporządzeń dotyczących aktualizacji *Planów Gospodarowania Wodami na obszarach dorzeczy*, co wpływa na spełnienie przez Polskę warunku ex-ante 6.1 *Gospodarka wodna*. (priorytet II)

W celu wypełnienia warunku ex-ante konieczne jest przyjęcie rozporządzeń Rady Ministrów dotyczących aktualizacji Planów Gospodarowania Wodami na obszarach dorzeczy w Polsce (zakładany pierwotnie termin to 22 grudnia 2015 roku) oraz przyjęcie nowej ustawy *Prawo wodne* (zakładany pierwotnie termin wejścia w życie to 1 stycznia 2016 roku). Za wypełnienie warunków odpowiedzialny jest resort środowiska.

a) aktualizacja Planów Gospodarowania Wodami

18 października 2016 r. Rada Ministrów przyjęła rozporządzenia dotyczące aktualizacji Planów Gospodarowania Wodami. Wszystkie dokumenty zostały opublikowane w Dzienniku Ustaw RP w terminie 8 listopada - 6 grudnia 2016 roku. 3 stycznia 2017 r. PGW zostały przekazane do KE poprzez system wymiany danych z KE - SFC2014. Ponadto, w marcu 2017 roku rozporządzenia zostały przesłane do KE przez system informatyczny WISE, co jest wymagane przez Ramową Dyrektywę Wodną.

b) nowa ustawa *Prawo wodne*

W okresie sprawozdawczym trwały intensywne prace nad projektem ustawy *Prawo wodne*. Ostatecznie projekt ustawy został przyjęty z poprawkami przez Radę Ministrów 18 października 2016 roku. Wejście w życie ustawy planowane jest na 1 lipca 2017 roku.

b. Ocena, czy postępy poczynione w zakresie celów pośrednich są wystarczające, aby zapewnić ich realizację, wskazanie wszelkich podjętych lub planowanych działań naprawczych (w stosownych przypadkach)

W opinii IZ POLiŚ postępy we wdrażaniu Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 są wystarczające, aby zapewnić realizację celów pośrednich.

7. STRESZCZENIE PODAWANE DO WIADOMOŚCI PUBLICZNEJ (ART. 50 UST. 9 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013)

Streszczenie stanowi załącznik 2 do *Sprawozdania rocznego z wdrażania Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020*.

8. SPRAWOZDANIE Z WDRAŻANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH (ART. 46 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013)

W 2014 roku zrealizowana została analiza ex-ante instrumentów finansowych, zgodnie z wymogami art. 37 ust 2 rozporządzenia ogólnego 1303/2013. Raporty wspierające analizę ex-ante zostały opracowane na zlecenie Instytucji Zarządzającej POLiŚ przez Bank Światowy (analiza na poziomie makroekonomicznym, diagnozująca obszary tematyczne do wykorzystania formuły zwrotnej) oraz

Europejski Bank Inwestycyjny (szczegółowe badanie pod kątem wymagań sformułowanych w art. 37 rozporządzenia ogólnego).

Dodatkowo zostały przeprowadzone szczegółowe analizy pogłębiające (Europejski Bank Inwestycyjny, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej). Wyniki przeprowadzonych analiz wskazały wybrane obszary w ramach programu, ważne z punktu widzenia zmniejszenia emisyjności gospodarki, w których uzasadnione byłoby zastosowanie finansowania zwrotnego:

- 1) produkcja energii ze źródeł odnawialnych;
- 2) efektywność energetyczna w przedsiębiorstwach;
- 3) efektywność energetyczna w budownictwie mieszkaniowym.

W 2016 roku podjęto decyzję o przeformułowaniu wsparcia w kierunku pomocy zwrotnej w celu lepszego dostosowania oferowanego produktu finansowego do możliwości absorpcyjnych potencjalnych beneficjentów przy równoczesnym zachowaniu możliwości wdrożenia instrumentów finansowych w przypadku identyfikacji popytu na tego typu finansowanie.

W działaniach nakierowanych na rozwiązanie problemu niskiej efektywności energetycznej, formuła zwrotna wsparcia beneficjentów została już uruchomiona. W 2016 ogłoszono 3 konkursy w działaniach: 1.2 *Promowanie efektywności energetycznej i korzystanie z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach*, poddziałaniu 1.3.2 *Wspieranie efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym* i poddziałaniu 1.7.1 *Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych w województwie śląskim*.

9. DZIAŁANIA PODJĘTE W CELU SPEŁNIENIA WARUNKÓW WSTĘPNYCH (ART. 50 UST. 2 I 4 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013), W PRZYPADKU GDY MAJĄCE ZASTOSOWANIE WARUNKI WSTĘPNE NIE ZOSTAŁY SPEŁNIONE W MOMENCIE PRZYJMIOWANIA PO

Informacje dotyczące spełnienia mających zastosowanie ogólnych oraz tematycznych warunków wstępnych zostały opisane w załączniku nr 1 do *Sprawozdania rocznego z wdrażania Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020*.

10. POSTĘPY W PRZYGOTOWANIU I WDRAŻANIE DUŻYCH PROJEKTÓW I WSPÓLNYCH PLANÓW DZIAŁANIA (ART. 101 LIT. H) I ART. 111 UST. 3 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013)

10.1 DUŻE PROJEKTY

Napotkane znaczące problemy w realizacji dużych projektów oraz podjęte środki zaradcze

Problemy identyfikowane podczas realizacji dużych projektów są na bieżąco rozwiązywane przez wszystkie zaangażowane instytucje.

W sektorze środowiska, w przypadku projektu *Zbiornik przeciwpowodziowy Racibórz Dolny na rzece Odrze w województwie śląskim (polder)*, zidentyfikowano problemy związane z rozwiązaniem umowy z wykonawcą robót - firmą Dragados i koniecznością ogłoszenia nowego przetargu. Wybór nowego wykonawcy zaplanowany jest na III kwartał 2017 roku.

W sektorze transportu znaczącymi problemami w realizacji projektów dużych były przede wszystkim:

- opóźnienia w przygotowaniu projektów, w tym analiz kosztów i korzyści oraz uzyskiwania decyzji środowiskowych; opóźnienia w uzyskiwaniu praw do dysponowania gruntami przeznaczonymi pod projekt; opóźnienia w uzyskiwaniu kompletu pozwoleń na budowę; opóźnienia w uzyskiwaniu decyzji ZRiD;
- błędy w dokumentacji projektowej;
- opóźnienia w realizacji projektów fazowanych.

W ramach prowadzonych działań zaradczych prowadzony jest ścisły monitoring harmonogramów projektów, na bieżąco analizowane są informacje przekazywane przez beneficjentów m.in. we wnioskach o płatność, jak również monitorowane jest ogłaszanie i rozstrzyganie przetargów. Dodatkowo opracowywane są analizy ryzyka, organizowane są spotkania z beneficjentami, jak również okresowe przeglądy projektów (szczególnie tych najbardziej problemowych). Instytucja Pośrednicząca przeprowadza kontrole na miejscu realizacji oraz wizyty monitorujące w zakresie projektów fazowanych objętych ryzykiem opóźnień. Ponadto prowadzona jest ścisła współpraca z ekspertami inicjatywy JASPERS w zakresie wsparcia beneficjentów dużych projektów. W celu monitorowania tempa realizacji projektów organizowane są cykliczne spotkania z udziałem zaangażowanych instytucji.

Z inicjatywy Komisji Europejskiej, w okresie sprawozdawczym w Ministerstwie Rozwoju trwały prace związane z powołaniem Grupy Wysokiego Szczebla ds. Inwestycji Kolejowych. Zgodnie z wypracowanymi założeniami, do zadań Grupy będzie należało identyfikowanie barier systemowych i operacyjnych oraz przedstawianie rekomendacji i propozycji działań zaradczych w zakresie sektora kolejowego w Polsce w okresie programowania 2014-2020. Ponadto Grupa będzie zajmowała się monitorowaniem postępu realizacji inwestycji kolejowych oraz wymianą opinii, informacji oraz doświadczeń. W skład Grupy będą wchodziły instytucje zaangażowane w realizację inwestycji kolejowych w ramach programów operacyjnych na lata 2014-2020 oraz Instrumentu „Łącząc Europę”. W jej pracach będą uczestniczyli m.in. przedstawiciele kilku ministerstw (w tym reprezentanci Ministerstwa Rozwoju i Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa), Komisji Europejskiej, spółek kolejowych, Centrum Unijnych Projektów Transportowych, Urzędu Zamówień Publicznych i zarządów województw.

Wszelkie zmiany planowane w Wykazie dużych projektów (Załącznik 12.2 do programu)

Integralną częścią *Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020* są jego załączniki, w tym Załącznik nr 12.2 *Wykaz Dużych Projektów*. Pierwsza wersja *Wykazu* została przygotowana na etapie projektu POIiŚ 2014-2020 oraz negocjacji z Komisją Europejską, zgodnie z aktualną wówczas wiedzą. W miarę postępów we wdrażaniu POIiŚ 2014-2020, dokument podlega bieżącej aktualizacji, polegającej w szczególności na uzupełnieniu o projekty wyłaniane do dofinansowania w trybie pozakonkursowym oraz konkursowym, zgodnie z kryteriami przyjętymi przez Komitet Monitorujący POIiŚ 2014-2020.

Stosownie do art. 96 ust. 10 rozporządzenia ogólnego Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 1303/2013, *Wykaz dużych projektów* stanowi element programu operacyjnego, niemniej niepodlegający (w zakresie przyjęcia i zmiany) decyzji Komisji Europejskiej, pozostawiony w gestii państw członkowskich. Ponadto zgodnie z art. 110 ust. 2 pkt e wspomnianego rozporządzenia, wszelkie propozycje dotyczące zmian programu operacyjnego rozpatruje i zatwierdza właściwy Komitet Monitorujący.

Na posiedzeniach 22 marca 2016 r., 20 maja 2016 r. i 25 listopada 2016 r. Komitet Monitorujący POIiŚ 2014-2020 zatwierdził kolejne aktualizacje *Wykazu Dużych Projektów*, polegające na uzupełnieniu Wykazu o 29 projektów (z sektora transportu - 23, środowiska - 5 oraz energetyki - 1) i usunięciu

16 projektów (z sektora transportu - 11 oraz energetyki - 5). W ramach przeprowadzonych aktualizacji dla części projektów wprowadzono zmiany w zakresie m.in.: terminów złożenia wniosków do KE, rozpoczęcia i zakończenia prac czy nazw inwestycji. Wprowadzono również autokorekty dotyczące przypisania do właściwego priorytetu inwestycyjnego i osi priorytetowej.

Wykaz uzupełniono o nowo zidentyfikowane projekty dotyczące zwiększenia bezpieczeństwa ruchu kolejowego, transportu publicznego w miastach, które zostały wskazane do dofinansowania w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialne (ZIT), transportu morskiego, sektora drogowego w tym m.in. w zakresie planowanych do realizacji obwodnic, ochrony przeciwpowodziowej, projekt dotyczący infrastruktury systemu ERTMS/GSM-R, jak również projekt fazowany z sektora energetyki. W sektorze transportu zaktualizowano dane odnośnie projektu związanego z II linią warszawskiego metra, gdzie dokonano podziału na dwa odrębne projekty:

- Budowa II linii metra, wraz z infrastrukturą towarzyszącą i zakupem taboru – etap II;
- Budowa II linii metra wraz z zakupem taboru – etap III.

Na 2 etapy i w efekcie na odrębne projekty została podzielona inwestycja z sektora kolejowego:

- Prace na linii kolejowej nr 7 Warszawa Wschodnia Osobowa - Dorohusk na odcinku Warszawa -Otwock - Dęblin – Lublin – Etap I;
- Prace na linii kolejowej nr 7 Warszawa Wschodnia Osobowa - Dorohusk na odcinku Warszawa -Otwock - Dęblin – Lublin – Etap II.

Instytucja Zarządzająca uzyskała pozytywne opinie ze strony Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, Głównego Inspektora Sanitarnego i Dyrektorów Urzędów Morskich o odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla aktualizacji POIiŚ 2014-2020.

Zatwierdzone przez Komitet Monitorujący aktualizacje *Wykazu dużych projektów* zostały przekazane do Komisji Europejskiej poprzez system elektronicznej wymiany danych SFC2014.

10.2 WSPÓLNE PLANY DZIAŁANIA

Nie dotyczy Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

CZĘŚĆ B.

11. OCENA WDRAŻANIA PROGRAMU OPERACYJNEGO (ART. 50 UST. 4 I ART. 111 UST. 4 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013)

11.1. INFORMACJE ZAWARTE W CZĘŚCI A I REALIZACJA CELÓW PROGRAMU (ART. 50 UST. 4 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013)

NR ID.	OŚ PRIORYTETOWA	KLUCZOWE INFORMACJE NA TEMAT WDRAŻANIA OSI PRIORYTETOWEJ W ODNIESIENIU DO KLUCZOWYCH ZMIAN, ZNACZĄCYCH PROBLEMÓW I DZIAŁAŃ PODJĘTYCH W CELU ROZWIĄZANIA TYCH PROBLEMÓW
1.	I. Zmniejszenie emisyjności gospodarki	<p>Wpływ na wdrażanie poddziałania 1.1.1 miało wejście w życie nowelizacji ustawy o OZE (zmiana systemu wsparcia dla OZE przewidzianego w ustawie) oraz brak opracowanego i opublikowanego rozporządzenia w sprawie udzielania pomocy publicznej na projekty inwestycyjne w zakresie budowy lub przebudowy jednostek wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii dla POIiŚ 2014-2020. Wejście w życie (2 grudnia 2016 r.) ww. rozporządzenia dało możliwość ogłoszenia konkursu. Równolegle prowadzone były prace mające na celu zatwierdzenie kryteriów wyboru projektów oraz określenia zasad udzielania dofinansowania klastrów energetycznym. Powyższe utrudnienia oraz przedłużające się opracowanie finalnej koncepcji wspierania klastrów energetycznych, wpłynęło na zablokowanie uruchomienia naborów wniosków.</p> <p>Późne przyjęcie ww. rozporządzenia miało również wpływ na wdrażanie działania 1.2 i poddziałania 1.3.2. Z uwagi na brak rozporządzenia nie były kwalifikowane wydatki z zakresu OZE, czego konsekwencją było niższe niż zakładano zainteresowanie konkursami w tych obszarach.</p> <p>Ewentualne problemy napotkane podczas realizacji pozostałych działań/poddziałów były na bieżąco rozwiązywane przez wszystkie zainteresowane instytucje.</p> <p>Nie są dostępne wyniki badań ewaluacyjnych oceniających wkład osi priorytetowej na osiągnięcie wskaźników rezultatu strategicznego.</p>
2.	II. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu	<p>Kluczową barierą mającą wpływ na wdrażanie II osi priorytetowej jest brak wypełnienia warunkowości ex-ante w obszarze gospodarki odpadami oraz gospodarki wodnej. Kwestie te zostały szczegółowo opisane w punkcie 6.</p> <p>W celu przyspieszenia realizacji priorytetu, w zakresie działania 2.2 <i>Gospodarka odpadami komunalnymi</i>, uzgodniono tryb ogłaszania naborów konkursowych, ocenę projektów oraz warunkowe klauzule umowne w umowie o dofinansowanie (odstąpienie IW od umowy, brak wypłaty środków przed potwierdzeniem spełnienia</p>

NR ID.	OŚ PRIORYTETOWA	KLUCZOWE INFORMACJE NA TEMAT WDRAŻANIA OSI PRIORYTETOWEJ W ODNIESIENIU DO KLUCZOWYCH ZMIAN, ZNACZĄCYCH PROBLEMÓW I DZIAŁAŃ PODJĘTYCH W CELU ROZWIĄZANIA TYCH PROBLEMÓW
		<p>warunkowości ex-ante i umieszczeniem projektu w planie inwestycyjnym).</p> <p>Istotną kwestią mającą wpływ na realizację działania 2.3 <i>Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach</i> jest ryzyko występowania pomocy publicznej w przypadku sprzedaży biogazu, energii elektrycznej lub ciepła produkowanych z osadów ściekowych (lub innych źródeł). W związku z wątpliwościami dotyczącymi możliwości sprzedaży biogazu lub nadwyżek energii przez beneficjentów działania 2.3, w pierwszych dwóch naborach wniosków wprowadzono zakaz sprzedawania nadwyżek energii do sieci. W wyniku dalszych prac nad zagadnieniem, prowadzonych przez instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, wypracowano rozwiązania mające na celu umożliwienie przyznania dofinansowania podmiotom, które podejmą się sprzedaży biogazu lub nadwyżek energii, bez ryzyka uznania udzielonego wsparcia za pomoc publiczną. Rozwiązania te zostały wprowadzone do regulaminu trzeciego naboru. Zainicjowane zostały działania mające na celu umożliwienie, pod pewnymi warunkami, sprzedaży biogazu i energii beneficjentom również z dwóch pierwszych naborów.</p> <p>Podczas wdrażania działania 2.5 odnotowano małe zainteresowanie beneficjentów uzyskaniem wsparcia w obszarze rekultywacji². Podejmując czynności naprawcze, przeprowadzono analizę przyczyn stwierdzając, analogiczne jak w unijnym podręczniku <i>Tereny zdegradowane, wydany w ramach Lifelong Educational Project on Brownfields</i>, że głównymi przeszkodami są bariery własnościowe i prawne oraz zróżnicowanie warunków terenowych i organizacyjnych.</p> <p>Pozostałe bariery napotymane podczas wdrażania osi priorytetowej były na bieżąco rozwiązywane przez zaangażowane instytucje.</p> <p>Nie są dostępne wyniki badań ewaluacyjnych oceniających wkład osi priorytetowej na osiąganie wskaźników rezultatu strategicznego.</p>
3.	III. Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego	<p>Wdrażanie III osi priorytetowej przebiega bez większych problemów. Na początku 2016 r. ogłoszono wstępną kwalifikację projektów dla działania 3.2 <i>Rozwój transportu morskiego, śródlądowych dróg wodnych i połączeń multimodalnych</i>. Polega ona na przeprowadzeniu naboru wniosków o udzielenie pomocy publicznej na inwestycje w zakresie transportu intermodalnego oraz na dokonaniu ich wstępnej oceny przez CUPT pod kątem kwalifikowania się projektu do otrzymania pomocy. Celem wstępnej kwalifikacji jest umożliwienie potencjalnym beneficjentom jak najwcześniejsze rozpoczęcie prac nad realizacją projektów.</p>

² Na posiedzeniu Komitetu Monitorującego POIiŚ 2014-2020 w dniu 4 kwietnia 2017 r. zaproponowano obniżenie wartości wskaźnika programowego *Łączna powierzchnia zrehabilitowanych gruntów* z 300 ha do 100 ha i Komitet przyjął tę propozycję uchwałą nr 2/2017. Niezależnie, w celu zwiększenia możliwości realizacji wskaźnika, 21 kwietnia 2017 r. ogłoszono konkurs dotyczący wyłącznie działania 2.5.1 *Wsparcie dla zanieczyszczonych lub zdegradowanych terenów*.

NR ID.	OŚ PRIORYTETOWA	KLUCZOWE INFORMACJE NA TEMAT WDRAŻANIA OSI PRIORYTETOWEJ W ODNIESIENIU DO KLUCZOWYCH ZMIAN, ZNACZĄCYCH PROBLEMÓW I DZIAŁAŃ PODJĘTYCH W CELU ROZWIĄZANIA TYCH PROBLEMÓW
		<p>Nierozstrzygniętą do końca okresu sprawozdawczego kwestią mającą wpływ na wdrażanie III osi priorytetowej był brak notyfikacji programu pomocowego umożliwiającego wypłacenie dofinansowania UE przedsiębiorcom świadczących usługi intermodalne. Wyjaśnienia dotyczące stanu prac nad rozporządzeniem pomocowym dla działania 3.2 są zawarte w punkcie 2.</p> <p>Nie są dostępne wyniki badań ewaluacyjnych oceniających wkład osi priorytetowej na osiągnięcie wskaźników rezultatu strategicznego.</p>
4.	IV. Infrastruktura drogowa dla miast	<p>Wdrażanie IV osi priorytetowej przebiega bez większych problemów. Ewentualne drobne kwestie są na bieżąco rozwiązywane przez zaangażowane instytucje.</p> <p>Nie są dostępne wyniki badań ewaluacyjnych oceniających wkład osi priorytetowej na osiągnięcie wskaźników rezultatu strategicznego.</p>
5.	V. Rozwój transportu kolejowego w Polsce	<p>Wdrażanie V osi priorytetowej przebiega bez większych problemów. W celu wzmocnienia realizacji inwestycji w sektorze kolejowym na prośbę Komisji Europejskiej w okresie sprawozdawczym w Ministerstwie Rozwoju trwały prace nad powołaniem Grupy Wysokiego Szczębla ds. Inwestycji Kolejowych. Szczegóły odnośnie Grupy są opisane w punkcie 10.1.</p> <p>Nie są dostępne wyniki badań ewaluacyjnych oceniających wkład osi priorytetowej na osiągnięcie wskaźników rezultatu strategicznego.</p>
6.	VI. Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach	<p>Wdrażanie VI osi priorytetowej przebiega bez większych problemów. Ewentualne drobne kwestie są na bieżąco rozwiązywane przez zaangażowane instytucje.</p> <p>Nie są dostępne wyniki badań ewaluacyjnych oceniających wkład osi priorytetowej na osiągnięcie wskaźników rezultatu strategicznego.</p>
7.	VII. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego	<p>Wdrażanie VII osi priorytetowej przebiega bez większych problemów. Ewentualne drobne kwestie są na bieżąco rozwiązywane przez zaangażowane instytucje.</p> <p>Nie są dostępne wyniki badań ewaluacyjnych oceniających wkład osi priorytetowej na osiągnięcie wskaźników rezultatu strategicznego.</p>
8.	VIII. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury	<p>Wdrażanie VIII osi priorytetowej przebiega bez większych problemów. Ewentualne drobne kwestie są na bieżąco rozwiązywane przez zaangażowane instytucje.</p> <p>Nie są dostępne wyniki badań ewaluacyjnych oceniających wkład osi priorytetowej na osiągnięcie wskaźników rezultatu strategicznego.</p>
9.	IX. Wzmocnienie strategicznej	<p>Tempo wdrażania IX osi priorytetowej zaobserwowane w 2016 roku jest wolniejsze niż spodziewane, co wynika częściowo z konieczności</p>

NR ID.	OŚ PRIORYTETOWA	KLUCZOWE INFORMACJE NA TEMAT WDRAŻANIA OSI PRIORYTETOWEJ W ODNIESIENIU DO KLUCZOWYCH ZMIAN, ZNACZĄCYCH PROBLEMÓW I DZIAŁAŃ PODJĘTYCH W CELU ROZWIĄZANIA TYCH PROBLEMÓW
	infrastruktury ochrony zdrowia	odsunięcia w czasie tych naborów wniosków, które wymagały publikacji odpowiednich map potrzeb zdrowotnych (jeden z warunków ex ante). Dopiero 31 grudnia 2016 roku (zgodnie z terminem wyznaczonym przez KE) zostały opublikowane mapy potrzeb zdrowotnych w zakresie 30 chorób, w tym chorób psychicznych. Uniemożliwiło to wcześniejsze ogłoszenie i przeprowadzenie naboru wniosków w tym obszarze wsparcia. Nie są dostępne wyniki badań ewaluacyjnych oceniających wkład osi priorytetowej na osiągnięcie wskaźników rezultatu strategicznego.
10.	X Pomoc Techniczna	Nie zidentyfikowano problemów/ trudności /sytuacji opóźniających lub zakłócających realizację X osi priorytetowej.

11.2. SZCZEGÓLNE PRZEDSIĘWZIĘCIA MAJĄCE NA CELU PROMOWANIE RÓWNOUPRAWNIENIA PŁCI ORAZ ZAPOBIEGANIE DYSKRYMINACJI, W TYM W SZCZEGÓLNOŚCI ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI, I ROZWIĄZANIA WDROŻONE, ABY ZAPEWNIĆ WŁĄCZENIE PUNKTU WIDZENIA PŁCI DO PROGRAMÓW OPERACYJNYCH I OPERACJI (ART. 50 UST. 4 I ART. 111 UST. 4 AKAPIT DRUGI LIT. E) ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013)

Zasada równości szans płci oraz niedyskryminacji leży u podstaw prowadzenia polityk horyzontalnych UE, których przestrzeganie musi być przestrzegane we wszystkich osiach priorytetowych programu. Zasada równości płci gwarantuje kobietom i mężczyznom przypisanie równych praw i obowiązków, a także równy dostęp do zasobów (środki finansowe, szanse rozwoju), z których mogliby korzystać. W sposób szczególny przez „promowanie równości” należy rozumieć działania przyczyniające się do zwiększenia trwałego udziału kobiet i mężczyzn w zatrudnieniu i rozwoju ich kariery, ograniczenia segregacji na rynku pracy, zwalczania stereotypów związanych z płcią w dziedzinie kształcenia i szkolenia oraz propagowania godzenia pracy i życia osobistego. Wyraża się to w konkretnym zakresie wsparcia: promowaniu zatrudnienia i mobilności pracowników, godzeniu życia zawodowego i prywatnego oraz promowaniu włączenia społecznego i zwalczaniu ubóstwa – m.in. przez zwalczanie dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Z kolei zapewnienie równego dostępu oznacza eliminację barier oraz tworzenie warunków dla korzystania z wytworzonej infrastruktury i usług przez osoby z niepełnosprawnościami, w szczególności poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania przestrzeni oraz stosowania racjonalnych usprawnień.

Projekty wybierane do dofinansowania w ramach POIiŚ 2014-2020 są oceniane pod kątem zgodności z horyzontalnymi zasadami niedyskryminacji i równości szans ze względu na płeć. Aspekty te są przedmiotem oceny merytorycznej II stopnia w ramach kryterium *Zasada zapobiegania dyskryminacji i równość szans kobiet i mężczyzn*, gdzie sprawdzana jest zgodność projektu z horyzontalnymi zasadami niedyskryminacji i równości szans ze względu na płeć. W szczególności weryfikowany jest fakt, czy projekt nie ogranicza równego dostępu do zasobów (infrastruktury, usług) ze względu na płeć, pochodzenie rasowe lub etniczne, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. W przypadku osób z niepełnosprawnościami, niedyskryminacyjny charakter projektu oznacza konieczność stosowania zasad uniwersalnego projektowania i racjonalnych usprawnień zapewniających dostępność oraz możliwości korzystania ze wspieranej infrastruktury.

Wśród rozwiązań zaplanowanych do realizacji w ramach projektów, które uzyskały wsparcie można wymienić m.in.:

- pętle indukcyjne dla osób głuchych i głuchoniemych;
- autodeskrypcje na ekspozycjach;
- zastosowanie materiałów tyflograficznych, czyli wypukłych modeli ułatwiających odtworzenie w wyobraźni wybranych elementów ekspozycji;
- „dotykalność” wybranych muzealiów;
- realizacja programów typu „Muzeum przyjazne osobom z autyzmem”;
- pasy naprowadzający dla osób niewidomych (wypustki) i niedowidzących (jaskrawe barwy);
- wybrane prezentacje multimedialne i/lub filmowe z tłumaczeniem na język migowy;
- aplikacje multimedialne.

Realizacja wielu inwestycji w sektorze kolejowym przyczyni się do spełnienia wymogów prawa unijnego w zakresie zwiększenia dostępności systemu kolei Unii dla osób o ograniczonej mobilności. Prace w tym zakresie obejmą przebudowę/modernizację peronów i dostosowanie ich do potrzeb osób o ograniczonych możliwościach poruszania się.

W skład Komitetu Monitorującego POIiŚ 2014-2020 z ramienia strony rządowej wchodzi przedstawiciel Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania a także Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych.

Szerszy opis zastosowania zasady równości szans płci dla wszystkich funduszy realizujących politykę spójności został zawarty w dwóch dokumentach: *Agenda działań na rzecz równości szans płci w ramach funduszy unijnych 2014–2020* i *Wytyczne horyzontalne dotyczące zasady równości szans płci i równości szans i niedyskryminacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020*.

11.3. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ (ART. 50 UST. 4 I ART. 111 UST. 4 AKAPIT DRUGI LIT. F) ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013)

Zgodnie z art. 8 rozporządzenia nr 1303/2013, cele funduszy są osiągane w ramach zrównoważonego rozwoju oraz unijnego wsparcia celu zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego, zgodnie z art. 11 i art. 191 ust. 1 TFUE, z uwzględnieniem zasady „zanieczyszczający płaci”. Problematyka zrównoważonego rozwoju kładzie nacisk na efektywność wykorzystania zasobów, dostosowanie do zmiany klimatu i łagodzenie jej skutków, zwiększenie odporności na klęski żywiołowe, zapobieganie ryzyku i zarządzanie ryzykiem. Jednocześnie, będący komplementarnym do celów środowiskowych, wymiar społeczny zakłada, że istotna jest także poprawa warunków i jakości życia człowieka, jako ostatecznego celu wszystkich zmian, co wiąże się z włączeniem w ramy programu również działań w zakresie strategicznej infrastruktury kultury i ochrony zdrowia.

Realizację zasady zrównoważonego rozwoju należy rozpatrywać na poziomie strategicznych celów oraz pojedynczych projektów. W odniesieniu do celów, interwencja w ramach programu łączy cele gospodarcze ze środowiskowymi w jednym, spójnym nurcie interwencji publicznej. Zgodnie ze Strategią Europa 2020, rozwój zrównoważony oznacza wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej. Przyjmuje się, że interwencja POIiŚ 2014-2020 przyniesie znaczący wkład w rozwój gospodarki, która będzie bardziej konkurencyjna, jednocześnie zrównoważona w ujęciu ekonomicznym, środowiskowym i przestrzennym.

W odniesieniu do projektów zasada ta obejmuje finansowanie przedsięwzięć minimalizujących wpływ działalności człowieka na środowisko, w tym nakierowanych na spełnienie *acquis* w obszarze środowiska. Realizacja założeń zrównoważonego rozwoju zgodnie z celami Strategii Europa 2020 oznacza również, że w wymiarze całego programu oraz konkretnych przedsięwzięć jest uwzględniona problematyka łagodzenia i adaptacji do zmian klimatu.

Już na etapie projektowania beneficjent musi zapewnić wdrożenie odpowiednich rozwiązań zapewniających odporność wspieranej infrastruktury na zjawiska związane ze zmianami klimatu i powiązane z tym zagrożenia klęskami i katastrofami naturalnymi (zwiększone ryzyko powodziowe, susze, upały, ekstremalne zjawiska powodziowe). Ważne w kontekście wspieranej infrastruktury jest również jej powiązanie z działaniami prowadzonymi na rzecz zapobiegania i zarządzania ryzykiem. W praktyce ocena zasadności realizacji danego przedsięwzięcia bierze pod uwagę kwestię występowania określonych zagrożeń na danym obszarze (przede wszystkim o charakterze naturalnym) i długofalowe bezpieczeństwo inwestycji, związane z występowaniem negatywnych skutków takich zjawisk. Na poziomie projektów szczegółowe informacje w ww. zakresie są zawarte w dokumentacji aplikacyjnej.

Praktycznym i wymiernym sposobem realizacji zasady zrównoważonego rozwoju było opracowanie szczegółowych kryteriów wyboru projektów, które są zatwierdzone przez Komitet Monitorujący POIiŚ 2014-2020. W pracach nad opracowaniem kryteriów wykorzystane zostały propozycje przedstawione w prognozie oddziaływania projektu programu na środowisko. Właściwie dobrane kryteria pozwalają na zapewnienie, w przypadku wszystkich przedsięwzięć infrastrukturalnych o charakterze kubaturowym, pełnej zgodności ze stosownymi wymogami środowiskowymi i efektywności energetycznej.

Na podstawie Kryteriów wyboru projektów dla poszczególnych osi priorytetowych, działań i poddziałań, stanowiących załącznik do *Szczegółowego opisu osi priorytetowych POIiŚ 2014-2020* projekty planowane do realizacji są oceniane m.in. z punktu widzenia wpływu na zmiany klimatu, z uwzględnieniem takich aspektów jak: łagodzenie skutków zmian klimatu, adaptacja do nich oraz zwiększenie odporności realizowanych inwestycji infrastrukturalnych na skutki tych zmian i powiązane z tym zagrożenia klęskami żywiołowymi (zwiększone ryzyko powodziowe, susze, upały, ekstremalne zjawiska powodziowe). W ramach horyzontalnych kryteriów merytorycznych każdorazowo sprawdzana jest zgodność projektu z wymaganiami prawa dotyczącego ochrony środowiska oraz przestrzeganie zasady zrównoważonego rozwoju np. poprzez działania minimalizujące oddziaływanie na środowisko, podejmowanie działań ukierunkowanych na racjonalne gospodarowanie zasobami, ograniczenie presji na środowisko, uwzględnianie efektów środowiskowych w zarządzaniu, jak również podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

11.4. SPRAWOZDANIA DOTYCZĄCE WSPARCIA WYKORZYSTANEGO NA CELE DOTYCZĄCE ZMIANY KLIMATU (ART. 50 UST. 4 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013)

Dane dotyczące wsparcia wykorzystanego na cele związane ze zmianami klimatu są obliczane automatycznie w SFC2014 na podstawie kategoryzacji danych z tabeli 7 załącznika nr 1 do niniejszego *Sprawozdania* oraz współczynnika określonego w rozporządzeniu 215/2014.

Całkowite koszty kwalifikowalne operacji wybranych do udzielenia wsparcia **w części związanej ze zmianami klimatu wynoszą 1,5 mld euro**, natomiast odpowiadające im łączne **wydatki kwalifikowalne zadeklarowane przez beneficjentów to 293,2 mln euro**.

Zasada partnerstwa jest konsekwentnie realizowana na każdym etapie od programowania po wdrażanie POLiŚ 2014-2020. W praktyce realizacja zasady partnerstwa oznacza włączenie władz miejskich i innych instytucji publicznych, partnerów gospodarczych i społecznych, a także właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie w procesy przygotowania, a następnie wdrażania programu, m.in. poprzez: zapewnienie dostępu do aktualnych informacji czy umożliwienie podmiotom reprezentującym określone środowiska udziału w pracach nad przygotowaniem dokumentów programowych, w tym w ramach konsultacji.

Stosownie do art. 5 ust. 1 rozporządzenia ogólnego, w przygotowanie programu zaangażowano szerokie grono partnerów i interesariuszy. Przedstawiciele partnerów kluczowych z punktu widzenia programu – reprezentanci właściwych resortów, samorządów regionalnych i lokalnych, a także organizacje pozarządowe i partnerzy społeczni i gospodarczy uczestniczyli w pracach nad POLiŚ 2014–2020 w zakresie właściwym dla typu i kompetencji danego podmiotu. Rezultatem debaty było uzyskanie opinii i uwag na temat kierunków wsparcia funduszy UE, co pozwoliło określić wizję rozwoju i dokonać wyborów o charakterze strategicznym.

Cykl konsultacji był prowadzony poprzez: spotkania dedykowanej Grupy roboczej, konsultacje za pośrednictwem strony internetowej, konferencje konsultacyjne, konsultacje w ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz inne formy. Prace w formule grup roboczych umożliwiły partnerom bezpośredni wpływ na uzgadnianie zapisów programu. Partnerzy, nie biorący udziału w pracach grup roboczych mieli zapewniony stały dostęp do aktualnych informacji nt. programowania na stronach internetowych, zaś uwagi i postulaty były zgłaszane w szczególności w ramach szeroko zakrojonych konsultacji społecznych.

Podstawą realizacji zasady partnerstwa na etapie wdrażania jest utworzony dla programu **Komitet Monitorujący**, w skład którego wchodzi też przedstawiciele strony rządowej, samorządowej, organizacji pozarządowych, środowiska naukowego, pracowników oraz pracodawców. Przy powoływaniu Członków brano pod uwagę dążenie do zrównoważonego udziału poszczególnych grup oraz jak najwyższej efektywności ich pracy.

W roku sprawozdawczym Komitet Monitorujący rozpatrywał i zatwierdzał dokumenty programowe oraz dokumenty określające sposób wdrażania programu (Kryteria wyboru projektów), monitorował stan realizacji programu i zatwierdzał sprawozdanie roczne za 2015 rok, zapoznawał się z wynikami badań ewaluacyjnych prowadzonych na potrzeby POLiŚ. W trakcie posiedzeń Komitetu dyskutowane były wszelkie istotne kwestie mające wpływ na wdrażanie programu.

Dodatkowo powołana została **Grupa robocza ds. energetyki i efektywności energetycznej**, której celem jest wsparcie merytoryczne Komitetu Monitorującego w zakresie zagadnień dotyczących energetyki i efektywności energetycznej. Grupę roboczą tworzą Członkowie, ich zastępcy i obserwatorzy Komitetu Monitorującego POLiŚ 2014-2020, którzy zgłosili chęć uczestniczenia w grupie. Do zadań grupy roboczej należy rekomendowanie zagadnień, które mogłyby być przedmiotem uchwał, analiza materiałów i prezentacja opinii na posiedzeniach Komitetu. Spotkania grupy roboczej były poświęcone głównie konsultowaniu kryteriów wyboru projektów w ramach I oraz VII osi priorytetowej.

W toku planowanych ewaluacji przewiduje się również stymulowanie aktywnego udziału partnerów właściwych dla podejmowanych zagadnień badawczych w prowadzonych działaniach ewaluacyjnych.

12. OBOWIĄZKOWE INFORMACJE I OCENA ZGODNIE Z ART. 111 UST. 4 AKAPIT PIERWSZY LIT. A) I B) ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013

12.1 POSTĘPY W REALIZACJI PLANU EWALUACJI ORAZ WYKORZYSTANIE WYNIKÓW EWALUACJI

W ramach *Planu ewaluacji dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (PE POLiŚ)*, na koniec 2016 roku przewidziano:

1. zakończenie dwóch badań, tj.:
  - a. *Efekty projektów zabezpieczania brzegów morskich zagrożonych erozją – perspektywa POLiŚ 2007-2013,*
  - b. *Podsumowanie efektów wdrażania projektów w ramach Priorytetu XII POLiŚ 2007-2013;*
2. kontynuację prac nad trzema badaniami, tj.:
  - a. *Ewaluację projektów transportowych z perspektywy 2007-2013 w celu zapewnienia skutecznej realizacji projektów kolejowych w ramach V osi priorytetowej POLiŚ 2014-2020,*
  - b. *Badaniem ex-post wsparcia sektora transportu w POLiŚ 2007-2013,*
  - c. *Badaniem ogólnopolskiego programu popularyzacji wiedzy i promocji inteligentnych systemów przesyłu i dystrybucji energii oraz ogólnopolskiego systemu wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE;*
3. rozpoczęcie prac nad pięcioma badaniami (tj. ewaluacjami dotyczącymi sposobu wyboru projektów w ramach poszczególnych osi priorytetowych POLiŚ 2014-2020).

Na koniec okresu sprawozdawczego odnotowano wykonanie powyższych założeń Planu (z wyłączeniem jedynie jednego z badań bieżących³ dotyczącego I osi priorytetowej, którego realizacja będzie dostosowywana do postępu wdrażania projektów przewidzianych do objęcia ewaluacją). Część badań zakończono nawet wcześniej, aniżeli pierwotnie przewidywano w Planie (por. opis w punkcie nr 4 części A niniejszego Sprawozdania)⁴. Przygotowano też koncepcje badań wszystkich ewaluacji dotyczących sposobu wyboru projektów. Na koniec roku 2016 zakończono również I etap *Badania ex-post wsparcia sektora transportu w POLiŚ 2007-2013*.

Dodatkowo, w ramach przewidywanego krajowymi Wytycznymi w zakresie ewaluacji **tzw. trybu ad-hoc**, rozpoczęto **przygotowania do** wykonania nieujętego w *Planie badania wpływu projektów energetycznych realizowanych w ramach działania 10.1 POLiŚ 2007-2013 na stan infrastruktury energetycznej w Polsce*, co uwarunkowane było niemożliwymi do przewidzenia na etapie tworzenia *PE POLiŚ* potrzebami uzyskania wniosków w zakresie optymalizacji procesu inwestycyjnego w POLiŚ 2014-2020. Badanie zostanie wykonane w 2017 roku i będzie dotyczyło inwestycji realizowanych w ramach sektora gazowego i elektroenergetycznego działania 10.1. POLiŚ 2007-2013 (projektowana próba badawcza obejmie w szczególności LNG, podziemne magazyny gazu, gazociągi przesyłowe i połączenie elektroenergetyczne Polska – Litwa).

Na koniec okresu sprawozdawczego dysponowano ponad 30-ma rekomendacjami z 4-rech zrealizowanych badań. Dla wszystkich wniosków i sformułowanych na ich podstawie rekomendacji

³ tj. *Badania ogólnopolskiego programu popularyzacji wiedzy i promocji inteligentnych systemów przesyłu i dystrybucji energii oraz ogólnopolskiego systemu wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE.*

⁴ tj. *Ewaluację projektów transportowych z perspektywy 2007-2013 w celu zapewnienia skutecznej realizacji projektów kolejowych w ramach V osi priorytetowej POLiŚ 2014-2020 oraz badanie dotyczące sposobu wyboru projektów w ramach VIII osi POLiŚ 2014-2020.*

przeprowadzono konsultacje z adresatami. Konsultacje umożliwiły dyskusję nad najbardziej efektywnymi sposobami ich wdrożenia oraz zaopiniowanie rekomendacji stanowiące podstawę decyzji odnośnie ich statusu (tj. zakresu przyjęcia do wdrażania). **Profil uzyskanych rekomendacji koncentruje się na operacyjnych aspektach programowych. Większość uzyskanych rekomendacji została przyjęta do wdrożenia. Wdrażane rekomendacje dotyczą m.in.:**

- sposobu przygotowywania do wdrażania projektów ochrony brzegów morskich w działaniu 2.1. (zakres inwestycji, preferencje dla projektów najsukuteczniejszych z punktu widzenia celów POIiŚ, założenia przewidywanego monitoringu),
- systematycznej kontynuacji rekomendowanych działań usprawniających wdrażanie projektów V osi (doskonalenie procedur wewnętrznych PKP PLK we współpracy z CUPT i MliB, kontynuacja prowadzonej przez CUPT działalności kontrolnej i bazujących na jej wynikach działaniach edukacyjnych, prowadzenie przez Beneficjenta monitoringu ryzyk i zarządzania identyfikowanym ryzykiem na wszystkich etapach realizacji projektu, racjonalny dobór przez Beneficjenta formuły inwestycyjnej, porównanie przez Beneficjenta atutów systemu kwalifikowania wykonawców i tzw. procedury odwróconej),
- wspierania na poziomie międzyresortowym procesu wypracowywania sposobu finansowania inwestycji kolejowych opartych na wzorze Krajowego Funduszu Drogowego,
- prowadzenia działań informacyjno-promocyjnych komunikujących o możliwości realizacji projektów w ramach priorytetu IX POIiŚ 2014-2020 w placówkach medycznych zlokalizowanych w województwach, w których w ramach perspektywy finansowej 2007-2013 zrealizowano niewiele projektów (tj. świętokrzyskim, lubuskim, opolskim i warmińsko-mazurskim),
- dążenia do zmniejszenia – w uzasadnionych incydentalnych przypadkach - ograniczeń dotyczących wykorzystania zakupionego w ramach projektów ochrony zdrowia sprzętu, tak aby – w granicach właściwych regulacji - mógł on być użytkowany na oddziałach innych niż docelowo zaplanowano w projektach (w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia),
- dążenia do zaspokajania potrzeb w zakresie wsparcia w ramach IX osi POIiŚ projektów ukierunkowanych na psychiatrię.

Wśród wdrożonych zaleceń uzyskanych w wyniku zrealizowanych badań ewaluacyjnych wskazać można:

- modyfikacje i doprecyzowania trzech kryteriów oceny projektów VIII osi priorytetowej („Dywersyfikacja źródeł finansowania działalności – pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania”, „Doświadczenie wnioskodawcy” oraz „Miejsca pracy u Beneficjenta”),
- dodanie dwóch nowych kryteriów w ww. osi („Ochrona zabytków przed zniszczeniem” oraz sugerowane przez Ewaluatorów kryterium uwzględniające potencjał turystyczny produktu kulturalnego zgodnie ze specyfiką wsparcia w ramach POIiŚ),
- organizację rekomendowanego szkolenia dla potencjalnych beneficjentów projektów typu 2.1.6 „Zabezpieczenie brzegów morskich zagrożonych erozją”.

Zgodnie z krajowymi Wytycznymi w zakresie ewaluacji, wszystkie uzyskane rekomendacje podlegają monitoringowi w ramach krajowego Systemu Wdrażania Rekomendacji.

W okresie sprawozdawczym Instytucja Zarządzająca Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko oraz Instytucja Koordynująca Umowę Partnerstwa wraz z podległymi instytucjami systemu wdrażania prowadziły działania informacyjne i promocyjne zgodnie ze *Strategią komunikacji polityki spójności na lata 2014-2020, Strategią komunikacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko* oraz *Rocznym planem działań informacyjnych i promocyjnych na 2016 rok*. Działania te były adresowane przede wszystkim do potencjalnych i faktycznych beneficjentów, a także do odbiorców rezultatów.

Plan działań został opracowany na podstawie wyników badań, doświadczeń z prowadzonych działań informacyjno-promocyjnych w poprzedniej perspektywie finansowej (2007-2013) oraz w oparciu o potrzeby grup docelowych, tj. potencjalnych beneficjentów i beneficjentów POIiŚ.

Wszystkie działania były prowadzone w oparciu o wytyczne komunikacyjne określone przez IK UP w zakresie informacji i promocji oraz priorytety komunikacyjne IZ POIiŚ 2014-2020 na rok 2016, które objęły:

- zapewnienie wielowymiarowej i przystępnej informacji dla potencjalnych beneficjentów na temat możliwości i zasad ubiegania się o dofinansowanie ramach POIiŚ 2014-2020;
- podawanie w działaniach skierowanych do potencjalnych beneficjentów i beneficjentów dodatkowej informacji o podstawowych źródłach informacji o FE, tj. o stronach www oraz sieci PIFE;
- dbanie o prosty i zrozumiały język dokumentów i materiałów kierowanych do potencjalnych beneficjentów i beneficjentów, zgodnie z poradnikiem „Prosto o konkursach FE”;
- promocję projektów POIiŚ w ramach wspólnej akcji promocyjnej – Dni Otwarte Funduszy Europejskich.

Zgodnie z *Rocznym planem działań informacyjnych i promocyjnych* najważniejszym zadaniem do realizacji w roku 2016 r. było informowanie potencjalnych beneficjentów i beneficjentów o źródłach informacji o POIiŚ 2014-2020, możliwościach i formach dofinansowania w ramach programu, sposobach realizacji projektów, w tym wsparcie w realizacji projektów, poprzez rozwijanie treści na stronie www.pois.gov.pl, organizację paneli na temat 5 sektorów POIiŚ podczas konferencji promocyjnej FE, produkcję filmu edukacyjnego, współpraca z IK UP w ramach cyklicznej akcji informacyjno-promocyjnej Dni Otwarte Funduszy Europejskich oraz kampanii nt. źródeł finansowania, a także przy konkursie dotacji dla mediów i partnerów społecznych i gospodarczych.

Zgodnie z obecnym trendem na rynku mediów, wzrasta rola Internetu również w rozprzestrzenianiu informacji dotyczących POIiŚ, spada natomiast zainteresowanie prasą codzienną (poza prasą branżową, która nadal jest dobrym kanałem dotarcia do beneficjentów i potencjalnych beneficjentów). Dlatego IZ POIiŚ zrezygnowała z publikacji materiałów w prasie drukowanej, skupiając się na prowadzeniu i aktualizowaniu strony internetowej oraz wspierając IK UP w działaniach prowadzonych w Internecie: przygotowany został krótki film edukacyjny (emitowany w Internecie) na temat POIiŚ w ramach serii filmów na temat krajowych programów operacyjnych. Film przedstawiał korzyści, które będą płynęły z projektów dofinansowanych z POIiŚ. Odbiorcy dowiedzieli się również, co można sfinansować, jakie dodatkowe korzyści płyną z realizacji programu i jakie są oczekiwane rezultaty jego wdrażania.

IP i IW również zintensyfikowały działania prowadzone w Internecie poprzez np. publikację w serwisie YouTube materiałów z organizowanego seminarium, opracowywanie elektronicznych biuletynów informacyjnych, wysyłkę mailingu na adresy e-mail wnioskodawców i beneficjentów czy publikację w serwisach społecznościowych animacji zachęcających do szukania informacji

o dofinansowaniu. Poza wyżej wspomnianymi działaniami, instytucje systemu wdrażania POLiŚ przeprowadzały spotkania informacyjne, warsztaty i szkolenia dot. m.in. zasad aplikowania o środki, zasad kwalifikowalności wydatków, sprawozdawczości, aspektów środowiskowych, opracowywania dokumentacji aplikacyjnej czy zamówień publicznych. W celu skuteczniejszego dotarcia do potencjalnych beneficjentów, informacje o prowadzonych naborach były publikowane w prasie branżowej i regionalnej. Działania informacyjne i promocyjne prowadzone przez instytucje w systemie POLiŚ objęły również prowadzenie i aktualizowanie stron internetowych, wydawanie publikacji, organizację konferencji i seminariów tematycznych oraz udział w wydarzeniach zewnętrznych czy współpracę z mediami.

Zintensyfikowanie działań w Internecie przyniosło ok. 60% wzrost liczby odwiedzin na stronach instytucji POLiŚ. W 2016 r. było to ponad 1,7 mln odwiedzin (w 2015 r.: 672,1 tys.). Strony internetowe IZ, IP i IW są podstawowym źródłem informacji dla obecnych i przyszłych beneficjentów. To na nich publikowane są ogłoszenia o planowanych szkoleniach (np. <http://www.pois.gov.pl/strony/o-programie/szkolenia/>), sukcesach i ważnych wydarzeniach dla beneficjentów (w zakładkach Wiadomości, Aktualności), wzory potrzebnych dokumentów (np. <http://www.pois.gov.pl/strony/skorzystaj/wzory-dokumentow/>), a także informacje o obowiązkach informacyjno-promocyjnych wszystkich podmiotów, które korzystają z dofinansowania POLiŚ (<http://www.pois.gov.pl/strony/o-programie/promocja/zasady-promocji-i-oznakowania-projektow-w-programie/>). Są to szczegółowe materiały, zawierające – poza ogólnymi zasadami – także logotypy i zestawienia znaków do pobrania oraz wzory obowiązkowych materiałów promocyjnych.

Łączny koszt wszystkich zrealizowanych w 2016 roku działań informacyjnych i promocyjnych instytucji systemu wdrażania POLiŚ wyniósł: 389,8 tys. euro (łącznie wydatki IK UP, IZ, IP i IW POLiŚ).

13. DZIAŁANIA PODJĘTE W CELU SPEŁNIENIA WARUNKÓW WSTĘPNYCH (ART. 50 UST. 4 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013)

Dane zostały przedstawione w punkcie 9.

14. DODATKOWE INFORMACJE, KTÓRE MOŻNA DOŁĄCZYĆ, W ZALEŻNOŚCI OD TREŚCI I CELÓW PROGRAMU OPERACYJNEGO (ART. 111 UST. 4 AKAPIT DRUGI LIT. A), B), C), D), G) I H) ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013)

14.1 POSTĘPY W REALIZACJI ZINTEGROWANEGO PODEJŚCIA DO ROZWOJU TERYTORIALNEGO, W TYM ROZWOJU REGIONÓW, KTÓRE CIERPIĄ NA SKUTEK SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ ORAZ STAŁYCH LUB NATURALNYCH NIEKORZYSTNYCH WARUNKÓW, ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU OBSZARÓW MIEJSKICH ORAZ ROZWOJU LOKALNEGO KIEROWANEGO PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO

W I osi priorytetowej w działaniu 1.5 *Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu* i poddziałaniu 1.6.2 *Sieci ciepłownicze i chłodnicze dla źródeł wysokosprawnej kogeneracji* w wyborze projektów do dofinansowania zastosowany został tryb pozakonkursowy, który dotyczył miast wojewódzkich i ich obszarów funkcjonalnych, posiadających **Strategie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych** (ZIT). Wybór takich projektów został uzależniony od wpisania ich do ZIT. Wsparcie w ramach priorytetu ma charakter horyzontalny i dotyczy całego kraju. Inwestycje realizowane w ramach priorytetu mają istotny wpływ dla wszystkich obszarów gospodarki i będą w istotnej mierze zlokalizowane na terenach miejskich, przede wszystkim wojewódzkich (i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie).

W ramach osi priorytetowej VI, działania 6.1 *Rozwój publicznego transportu zbiorowego w miastach*, wszystkie inwestycje wybrane do dofinansowania wynikają ze **Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych** dla 13 miast wojewódzkich (z wyłączeniem miast Polski Wschodniej).

Do końca okresu sprawozdawczego podpisane zostały **4 umowy o dofinansowanie dla inwestycji realizowanych jako komplementarne do ZIT**. Łączna wartość wspartych projektów to 155,5,3 mln euro, natomiast kwota udzielonego dofinansowania ze środków unijnych to 72,8 mln euro. Wszystkie dotychczasowe umowy zostały zawarte z beneficjentami działania 6.1 *Rozwój publicznego transportu zbiorowego w miastach*.

14.2 POSTĘPY W REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ MAJĄCYCH NA CELU ZWIĘKSZENIE ZDOLNOŚCI INSTYTUCJI I BENEFICJENTÓW W PAŃSTWACH CZŁONKOWSKICH W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA FUNDUSZAMI I KORZYSTANIA Z NICH

Nie ma zastosowania w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

14.3 POSTĘPY W REALIZACJI WSZELKICH PRZEDSIĘWZIĘĆ MIĘDZYREGIONALNYCH I TRANSNARODOWYCH

Nie ma zastosowania w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

14.4 W STOSOWNYCH PRZYPADKACH — WKŁAD W STRATEGIE MAKROREGIONALNE I STRATEGIE MORSKIE

Do dokumentów strategicznych, które uwzględnione zostały w procesie programowania wsparcia należy Strategia UE dla Regionu Morza Bałtyckiego (SUE RMB). Dokument ten ma wielowymiarowe znaczenie dla POIiŚ 2014-2020, przede wszystkim z uwagi na zbieżność tematyczną interwencji, konieczność koordynacji i promowanie współpracy w obszarach wspólnego zainteresowania oraz wymiar terytorialny, który do realizowanych działań programu wprowadza perspektywę makroregionalną i ponadnarodową. W przypadku tego dokumentu, integracja problemowa z POIiŚ 2014-2020 dotyczy wszystkich trzech celów tj. **związanych z ochroną morza, poprawą dostępności regionu oraz zwiększeniem dobrobytu**. Działania wynikające z POIiŚ 2014-2020 przyczynią się do wzmacniania rozwoju oraz rozwiązywania problemów nie tylko istotnych w danym kontekście regionalnym czy krajowym, lecz wniosą wkład do rozwoju na szerszym obszarze.

Do końca okresu sprawozdawczego z beneficjentami wykazującymi **związek ich projektów ze Strategią UE dla regionu Morza Bałtyckiego** podpisanych zostało **209 umów o dofinansowanie**. Wartość tych inwestycji to 9 mld euro, natomiast kwota dofinansowania ze środków UE to 4,7 mld euro. Projekty te są realizowane w ramach wszystkich inwestycyjnych osi priorytetowych.

14.5 W STOSOWNYCH PRZYPADKACH — POSTĘPY W REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ W DZIEDZINIE INNOWACJI SPOŁECZNYCH

Nie ma zastosowania w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

14.6 POSTĘPY WE WDRAŻANIU DZIAŁAŃ W CELU ZASPOKOJENIA SZCZEGÓLNYCH POTRZEB OBSZARÓW GEOGRAFICZNYCH NAJBARDZIEJ DOTKNIĘTYCH UBÓSTWEM LUB GRUP DOCELOWYCH NAJBARDZIEJ ZAGROŻONYCH DYSKRYMINACJĄ LUB WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM, ZWŁASZCZA W ODNIESIENIU DO SPOŁECZNOŚCI ZMARGINALIZOWANYCH I OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI, DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH ORAZ MŁODYCH LUDZI, KTÓRZY NIE PRACUJĄ, W TYM, W STOSOWNYCH PRZYPADKACH, WYKORZYSTANE ŚRODKI FINANSOWE

Nie ma zastosowania w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

**15. INFORMACJA FINANSOWA NA POZIOMIE OSI PRIORYTETOWYCH I POZIOMIE PROGRAMU
(ART. 21 UST. 2 I ART. 22 UST. 7 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1303/2013)**

Punkt wypełniany wyłącznie w *sprawozdaniu* składanym w roku 2019.